

Een nieuw begin

Het integratieproces van vrouwelijke nieuwkomers in Eindhoven

Guusje van den Broek 2128213

Dit onderzoek is openbaar

Scriptie in het kader van de opleiding Toegepaste Psychologie

Een nieuw begin

Integratieproces van vrouwelijke nieuwkomers in Eindhoven

Student	Guusje van den Broek 2128213
Organisatie	Stichting Nieuwkomers en Vluchtelingenwerk Brabant Centraal
Opdrachtgever	Tess Grooten
Afstudeerdocent	Josephine Berkers Tanja Stöver
Methodologiedocent	Sanne Derks
Opleidingsinstituut	Fontys Hogeschool HRM en Psychologie Toegepaste Psychologie
Datum	februari t/m juni 2012

Voorwoord

‘Een nieuw begin’, dit is de hoofdtitel van mijn onderzoek. Voor de nieuwkomers betekent dit een nieuw leven in een nieuw land. Tijdens mijn stage bij Stichting Nieuwkomers en Vluchtelingenwerk Brabant Centraal in Eindhoven heb ik met ontzettend veel plezier met deze lieve en vooral positieve groep mensen mogen samenwerken, ze vormden een inspiratiebron voor dit onderzoek. Deelnemers van Stagecarroussel, ontzettend bedankt voor jullie openheid en vriendelijkheid. Bedankt voor het vertrouwen dat jullie in mij hadden. Net als één van deze nieuwkomers tegen me zei: ‘Je leert door vallen en opstaan.’ Dit onderzoek is ook door vallen en opstaan tot stand gekomen. In het begin heb ik moeite gehad met het vinden van duidelijke afbakening van mijn ideeën en talloze onderwerpen die ik wilde onderzoeken. Wat ik vooral heb geprobeerd is het uitkijken naar de leuke kanten van het onderzoek. Dit waren de interviews zelf afnemen, en het contact met de nieuwkomers. Dit onderzoek is een proces geweest van ontdekken en ontwikkelen. Dankzij de begeleiding en feedback van mijn begeleidster vanuit de organisatie, Tess Grooten, heb ik dit onderzoek een duidelijker doel kunnen geven. Ik wil haar dan ook bedanken voor de kansen die ze mij het afgelopen jaar heeft geboden. Zonder haar steun had ik niet het onderzoek gedaan waar ik nu zo trots op ben. Onze samenwerking is ontzettend waardevol geweest en ik ben er trots op om met haar hulp dit onderzoek te kunnen hebben ontwikkelen.

Graag wil ik ook Ruben Verhofstadt, mijn verloofde, bedanken voor de constante steun die hij me heeft gegeven. Wanneer ik even door de bomen het bos niet meer zag, gaf hij me het gevoel dat er iemand in me gelooft en motiveerde me om door te gaan. Ontzettend bedankt voor je onvoorwaardelijke steun en liefde de afgelopen tijd.

Mijn ouders wil ik bedanken voor de manier waarop ze mij hebben opgevoed en alle kansen en ondersteuning die ze mij mijn hele leven hebben gegeven. Door dit onderzoek en de verhalen van de nieuwkomers ga ik steeds meer beseffen hoeveel geluk ik heb gehad in mijn leven.

‘Een nieuw begin’ betekent voor mij ook mijn leven na mijn opleiding, ik ga een nieuw begin maken in het werkveld als Toegepast Psycholoog. Het is een enorme uitdaging en ik hoop dat ik met een net zo inspirerende en interessante doelgroep als de nieuwkomers mag gaan werken in de toekomst.

Helmond, mei 2012

Samenvatting

Voor u ligt een onderzoek dat gaat over het integratieproces bij vrouwelijke nieuwkomers in Eindhoven. Stichting Nieuwkomers en Vluchtelingenwerk Brabant Centraal wilde graag te weten komen welke behoeftes er bestaan bij één van hun doelgroepen, de nieuwkomers. Vanaf 16 februari 2011 krijgen deze nieuwkomers het inburgeringstraject niet meer vergoed vanuit de gemeente. Ze moeten nog steeds inburgeren en integreren, maar ze moeten dit nu financieel zelf oplossen. SNV Brabant Centraal richt zich juist nu meer op deze doelgroep en wil deze zoveel mogelijk ondersteunen in het integratieproces. Het is belangrijk om te weten wat er leeft onder de nieuwkomers om een zo gericht mogelijke ondersteuning te kunnen bieden. Door middel van dit onderzoek wordt antwoord gegeven op de vraag; 'Wat zijn de ervaringen en behoeften van vrouwelijke nieuwkomers in Eindhoven met de gedragsmatige onderdelen van het integratieproces?'

Om deze onderzoeksvraag te beantwoorden zijn er twee deelonderzoeken uitgevoerd. Ten eerste is een literatuuronderzoek gedaan naar de achtergrond van het integratieproces van nieuwkomers. De verschillende onderdelen van het integratieproces worden theoretisch onderbouwd en behandeld in een theoretisch kader. Ten tweede is een kwalitatief onderzoek gedaan, waarbij tien vrouwelijke nieuwkomers zijn geïnterviewd over hun ervaringen en behoeften die ze hebben tijdens hun integratieproces.

De resultaten van deze interviews zijn verwerkt in het resultatenhoofdstuk. Opbrengsten van dit onderzoek zijn vooral de vele tips en ideeën die de nieuwkomers hebben gegeven over de verbetering van het integratieproces van nieuwkomers en de contacten tussen verschillende culturele groepen. SNV Brabant Centraal kan met deze ideeën aan de slag gaan en de ondersteuning die ze al bieden aan nieuwkomers zien als goede ondersteuning. De nieuwkomers leren veel bij SNV Brabant Centraal en gaan hiermee een stap verder in de samenleving waarin ze leven.

Naar aanleiding van de conclusies zijn aanbevelingen gedaan naar SNV Brabant Centraal en naar de maatschappij om de situaties van nieuwkomers te verbeteren en te ontwikkelen en om de contacten tussen de nieuwkomers en de Nederlandse samenleving te vergroten.

Het advies dat zal ontstaan na het ontwikkelen van dit onderzoek zal gericht zijn op de maatschappij en de organisatie SNV Brabant Centraal en zal worden aan geboden in een los document tijdens de afstudeerzitting. Om u een beeld te geven wat dit advies in zal houden geef ik u alvast een voorbeeld hiervan. Een advies aan SNV Brabant Centraal om een aantal voorlichtingen per jaar te geven aan een groep nieuwkomers. Hierin kan bijvoorbeeld eerst kennis gemaakt worden met elkaar en daarna uitleg gegeven worden over een aantal voorzieningen in Eindhoven. Bijvoorbeeld waar de nieuwkomers terecht kunnen met hun vragen, waar ze eventueel vrijwilligerswerk kunnen gaan doen om werkervaring op te doen en hoe ze met deze andere instanties in contact kunnen komen. Deze voorlichting heeft als extra doel dat de nieuwkomers die al langer in Nederland zijn de 'nieuwere' nieuwkomers kunnen gaan begeleiden in hun weg vinden in Nederland.

Inhoudsopgave

	Voorwoord	2
	Samenvatting	3
	Inhoudsopgave	4
1.	Inleiding	6
1.1	Aanleiding	6
1.2	Probleemstelling	10
1.3	Doelstelling	10
1.4	Onderzoeksvraag en deelvragen	11
1.5	Opbouw scriptie	12
2.	Theoretisch kader	13
2.1	Inleiding	13
2.2	Integratie	13
2.3	Integratieproces	14
2.4	Onderdelen van integratieprocessen	15
2.4.1	* <i>Individu maakt keuzes en creëert mogelijkheden</i>	15
2.4.2	* <i>Samenleving biedt kansen, stelt eisen en legt restricties op</i>	17
2.4.3	* <i>Verwerven Van basiskennis en vaardigheden</i>	18
2.4.4	* <i>Sociale relaties tussen allochtonen en autochtonen</i>	19
2.4.5	* <i>Mate van snelheid van participatie op maatschappelijke terreinen</i>	20
3.	Methode	22
3.1	Inleiding	22
3.2	Deelnemers	22
3.3	Topiclijst	23
3.4	Procedure	23
4.	Resultaten	25
4.1	Integratie	26
4.1.1	* <i>Eerste ervaringen</i>	26
4.1.2	* <i>Wonen in Nederland</i>	26
4.1.3	* <i>Kansen in Nederland</i>	26
4.2	Culturen	27
4.2.1	* <i>Culturele verschillen en overeenkomsten met Nederland</i>	27
4.2.2	* <i>Omgang met Nederlanders</i>	28
4.2.3	* <i>Beeld van Nederlanders</i>	29
4.2.4	* <i>Beeld Nederlanders over cliënt (ontvangen feedback)</i>	29
4.2.5	* <i>Botsen gebruiken, rituelen en / of symbolen met samenleving</i>	30
4.2.6	* <i>Multiculturele samenleving</i>	30

4.3	Sociaal netwerk	31
4.3.1	* <i>Familie</i>	31
4.3.2	* <i>Vrienden</i>	31
4.3.3	* <i>Gemeenschappen / Organisaties</i>	31
4.3.4	* <i>School kinderen</i>	31
4.3.5	* <i>Ondersteuning</i>	32
4.4	Identiteit	32
4.4.1	* <i>Aanpassen of eigen normen en waarden vast houden</i>	32
4.4.2	* <i>Persoonlijkheid en ontwikkeling</i>	33
4.4.3	* <i>Ontwikkeling kinderen</i>	35
4.5	Basisinformatie	35
4.5.1	* <i>Leeftijd</i>	35
4.5.2	* <i>Hoogst genoten opleiding</i>	35
4.5.3	* <i>Samenstelling gezin</i>	35
4.5.4	* <i>Land van herkomst</i>	36
4.5.5	* <i>Duur verblijf Nederland (Eindhoven)</i>	36
4.5.6	* <i>Reden immigratie</i>	36
4.6	Deelname projecten	36
4.6.1	* <i>Bij SNV Brabant Centraal</i>	36
4.6.2	* <i>Ervaring Stagecarrousel</i>	36
4.7	Tips en ideeën	37
4.7.1	* <i>Voor nieuwkomers</i>	37
4.7.2	* <i>Voor SNV Brabant Centraal</i>	38
4.7.3	* <i>Voor maatschappij algemeen en andere instanties</i>	39
4.7.4	* <i>Eigen initiatief</i>	39
5.	Discussie	41
5.1	Inleiding	41
5.2	Conclusie	41
5.3	Discussie	45
5.4	Aanbevelingen	46
	Literatuurlijst	47
	Bijlagen	49
Bijlage 1	Toelichting en afbakening participatieladder	50
Bijlage 2	Materiaal gebruikt voor het onderzoek - Topiclijst - Uitgebreide versie	52
Bijlage 3	Materiaal gebruikt voor het onderzoek - Topiclijst - Ingekorte versie	54
Bijlage 4	Taxonomie open codering	56
Bijlage 5	Taxonomie axiaal codering	70
Bijlage 6	Authenticiteitsverklaring	79

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Tijdens mijn afstudeerstage heb ik bij Stichting Nieuwkomers en Vluchtelingenwerk (SNV) Brabant Centraal mogen (samen)werken met een ontzettend interessante en fijne doelgroep; nieuwkomers en vluchtelingen. Ik heb als trainer workshops gegeven en heb coachingsgesprekken gehad met de cliënten. In deze periode heb ik ontzettend veel van deze groep mensen geleerd. Door dit onderzoek wil ik er achter komen of ik ze verder kan helpen in het integratieproces. De organisatie SNV Brabant Centraal werkt al jaren met veel passie en deskundigheid met nieuwkomers en vluchtelingen. Ze werken voor asielzoekers, nieuwkomers, oudkomers en vluchtelingen. Dit onderzoek richt zich op de 'nieuwkomers' gedefinieerd volgens SNV Brabant Centraal als; '*Personen van 18 jaar of ouder die een verblijfstatus hebben, die zich voor het eerst met een niet-tijdelijk doel in Nederland vestigen, en waarbij een achterstand in de Nederlandse maatschappij en/of op de arbeidsmarkt wordt verwacht*' (SNV Brabant Centraal, 2009-2011). De nieuwkomers die geïnterviewd gaan worden in dit onderzoek zijn vrouwen. De keuze om voor vrouwelijke nieuwkomers als doelgroep te selecteren is ontstaan door ten eerste de band die ik met ze heb opgebouwd tijdens mijn stage en ten tweede omdat er meer vrouwelijke nieuwkomers in Eindhoven wonen dan mannelijke nieuwkomers. Het aantal nieuwkomers dat in Eindhoven woont, ligt op een aantal van 3844, waarvan 1714 mannen en 2130 vrouwen. Dit aantal betreft alle leeftijden en hierbij is geen rekening gehouden met het soort verblijf (permanent en/of tijdelijk) (ISI, 2012).

Een voorbeeld van een dergelijke nieuwkomer is mevrouw X. ze is een 26 jarige nieuwkomer. Getrouwd en drie jaar geleden hier in Nederland komen wonen. Ze is druk bezig met taallessen en doet met veel motivatie mee aan het project Stagecarrousel. Ze heeft nog geen baan maar is wel druk op zoek naar een baan die bij haar past. Doordat ze nu nog geen baan heeft is ze afhankelijk van het inkomen van haar partner.

Tijdens mijn stage bij SNV Brabant Centraal heb ik haar mogen leren kennen als een hele spontane en positieve persoonlijkheid. Ze wil erg graag zichzelf ontwikkelen en wil integreren en de Nederlandse cultuur leren kennen. De meeste deelnemers van het project Stagecarrousel zijn gemotiveerd om te werken aan hun toekomst en willen hiervoor graag een kans krijgen. Door de affiniteit voor deze groep mensen wil ik graag dit onderzoek uitvoeren. Ik wil erachter komen hoe SNV Brabant Centraal en eventueel een aantal andere instanties deze groep nieuwkomers zo goed mogelijk zouden kunnen helpen in hun integratieproces. Daarbij ben ik als toegepast psycholoog vooral geïnteresseerd in het gedragsmatige onderdeel van het integratieproces van de nieuwkomers. Door middel van dit onderzoek wil ik er dan ook achter komen hoe de behoeftes en ervaringen van de nieuwkomers zijn als het gaat om gedragsmatige onderdelen uit het integratieproces. En dan ga ik vooral de sociale relaties tussen allochtonen en autochtonen, de keuzes die ze maken en de mogelijkheden die ze voor zichzelf creëren tijdens het integratieproces behandelen. In het hoofdstuk 'theoretisch kader' ga ik verder in op de achterliggende theorie hiervan.

Vanaf 16 februari 2011 is er een besluit genomen over de bezuinigingen van inburgeringbudgetten in Eindhoven. Het inburgeringsbeleid van de Gemeente Eindhoven (2011) schrijft voor dat de opdracht voor 2011 is; 'Het Bestand Potentieel Inburgeringsplichtigen (BPI) in de komende twee jaar zoveel mogelijk 'leeg maken'. En een inburgeringaanbod te doen aan zoveel mogelijk inburgeringsplichtige uit dit bestand'. De doelgroep van dit onderzoek 'nieuwkomers' valt ook onder deze groep van Potentieel Inburgeringsplichtigen. Sommige gemeenten hadden nog maar weinig mensen in het BPI bestand waardoor zij de keuze hebben kunnen maken nog aan alle nieuwkomers voorlopig een aanbod te doen. Omdat Eindhoven een groot BPI bestand (± 2300) had heeft het college hier anders over beslist. Dit betekent dat vanaf 16 februari 2011 de nieuwkomers geen inburgeringtraject meer krijgen gefinancierd vanuit de gemeente. Inburgering is nog steeds belangrijk, maar de nieuwkomers moeten dit zelf regelen. SNV Brabant Centraal richt zich op deze doelgroep nu de vergoeding is afgeschaft en wil deze zoveel mogelijk ondersteunen in het integratieproces. Er is bij SNV Brabant Centraal al veel vraag naar taallessen vanuit deze doelgroep en dit creëert mogelijkheden voor de organisatie om in te spelen op de behoeftes.

Wanneer SNV Brabant Centraal nieuwe projecten wil starten vraagt de organisatie onder andere subsidie aan bij het Europees Integratiefonds (EIF). Met deze subsidie kunnen ze de nieuwe projecten financieren en hiermee de nieuwkomers ondersteunen. Om de nieuwkomers in de komende jaren zo goed mogelijk te ondersteunen is dit onderzoek erop gericht om een overzicht te krijgen van de behoeftes en ervaringen van de doelgroep nieuwkomers. Het gedragsmatige aspect hierin is erg belangrijk voor de onderzoeker, daarom is er in dit onderzoek gekozen om vooral te onderzoeken richting de onderdelen van het integratieproces waarbij het gaat om menselijk gedrag. Het gaat hier om de keuzes die een nieuwkomer maakt, hoe creëert hij of zij mogelijkheden voor zichzelf en hoe verloopt het sociale contact tussen de nieuwkomers en autochtonen? Wanneer dit overzicht er is kan SNV Brabant Centraal hierdoor gerichte ondersteuning bieden aan de nieuwkomers. Dit onderzoek draagt bij aan de maatschappij omdat een stichting als SNV Brabant Centraal hiermee een beter beeld krijgt van de behoeftes en ervaringen die komen kijken bij het integratieproces van nieuwkomers en kan hier extra ondersteuning in bieden. De sociale relaties tussen allochtonen en autochtonen worden besproken in de interviews en wat hier verteld gaat worden kan eventueel gebruikt worden als onderwerp voor voorlichtingen en ontmoetingen tussen allochtonen en autochtonen. Dit kan de relatie tussen beide groepen gaan versterken. Het onderzoek zal SNV Brabant Centraal meer inzicht geven in waar de behoeftes en ervaringen van deze doelgroep liggen. Zo kunnen ze projecten oprichten en de ondersteuning bieden die voor de doelgroep het meest effectief is,

Per 1 maart 2009 zijn 11 lokale afdelingen van vluchtelingenwerk gefuseerd tot SNV Brabant Centraal. Deze fusie heeft er voor gezorgd dat het een sterkere organisatie is geworden en er kan efficiënter gebruikt worden gemaakt van de ervaring, kennis en middelen die aanwezig zijn bij de diverse locaties. Door deze fusie kunnen de belangen van de nieuwkomers en vluchtelingen nog beter behartigd worden (www.snvbrabantcentraal.nl). SNV Brabant Centraal biedt op diverse gebieden steun aan nieuwkomers en vluchtelingen. De afgelopen jaren heeft SNV Brabant Centraal natuurlijk al veel

geleerd van de verschillende doelgroepen. Ze hebben de ambitie om te kijken naar de toekomst en verdere plannen in hun beleidsplan in de toekomst te gaan verwezenlijken. Eén van deze plannen is het in de komende jaren gaan richten op een nog bredere doelgroep.(SNV Brabant Centraal, 2009-2011). SNV Brabant Centraal richt zich om precies te zijn op asielzoekers, nieuwkomers, oudkomers en vluchtelingen. SNV Brabant Centraal bestaat uit meerdere vestigingen in onder andere Tilburg, Breda en Eindhoven en een aantal omringende gemeentes. Er is voor gekozen om zich in dit onderzoek te richten op de nieuwkomers van de locatie Eindhoven. Hiervoor is gekozen omdat de nieuwkomers die geïnterviewd gaan worden traject(en) volgen in de locatie Eindhoven. De locatie van SNV Brabant Centraal (2012) in Eindhoven heeft een divers aanbod aan diensten voor nieuwkomers en richt zich ook met meerdere projecten op de doelgroep nieuwkomers. Ze bieden begeleiding bij het opbouwen van een nieuw bestaan in Nederland. Het doel hiervan is het vergroten van de zelfredzaamheid van de nieuwkomers en hierdoor kunnen ze zo snel mogelijk zelfstandig en volwaardig deelnemen aan de maatschappij. Ook zet SNV Brabant Centraal zich in om meer begrip te krijgen voor nieuwkomers en vluchtelingen door middel van voorlichtingen en ontmoetingen tussen allochtonen en autochtonen. Er zijn een aantal afdelingen bij SNV Brabant Centraal die bijdragen aan het integratieproces bij nieuwkomers en vluchtelingen. Hieronder zal kort verteld worden welke afdelingen dit zijn en wat hier mee bereikt wordt.

Bij de afdeling *huisvesting* wordt voor vluchtelingen de huisvesting geregeld wanneer hij in Eindhoven geplaatst wordt. De medewerkers van deze afdeling zorgen ervoor dat, zodra er een woning beschikbaar wordt gesteld er afspraken ingepland gaan worden voor het tekenen van het huurcontract. Deze dag gaat een medewerker van SNV Brabant Centraal met de cliënt op pad om alle essentiële zaken te regelen. Op zo'n dag moeten er een hoop dingen geregeld worden zoals het tekenen van het huurcontract, inschrijven als werkzoekende bij bijvoorbeeld Mercado Werkplein, er wordt een uitkering aangevraagd, er wordt water en elektra aangevraagd en er wordt een zorgverzekering afgesloten.

Bij de afdeling *coaching na vestiging* krijgen de nieuwe inwoners van Eindhoven 6 maanden begeleiding met hun administratieve handelingen. Deze mensen hebben op dat moment nog onvoldoende taalbeheersing en daarom worden zij op deze afdeling geholpen met het afhandelen van formulieren, post en telefoongesprekken. Het doel van deze afdeling is het verhogen van de zelfredzaamheid. Elke cliënt krijgt een vaste contactpersoon die de cliënt wegwijs maakt in de regelgeving van Nederland. Onderwerpen waarin de contactpersoon aandacht aan besteedt tijdens de begeleiding zijn o.a.: post, tandarts / huisarts, school van kinderen, rekeningen, administratie, formulieren invullen en participatie. Ook krijgen de nieuwkomers voorlichting en maken ze kennis met reguliere instanties waar de cliënt na de 6 maanden begeleiding gebruik van moeten gaan maken.

Er is in Eindhoven twee maal per week een spreekuur waarbij de nieuwkomers vragen kunnen stellen. De nieuwkomers kunnen bij dit spreekuur terecht voor maatschappelijke en juridische vragen. Ten eerste gaat de cliënt naar de infobalie. Hier geeft hij aan waar hij voor komt en de medewerker van de infobalie wijst hem door naar een van de volgende balies: *Maatschappelijk spreekuur & team Infopunt*

Integratie. Alle niet-verblijfsjuridische vragen zijn voor het maatschappelijk spreekuur. Dit spreekuur is er vooral voor het bevorderen van de zelfredzaamheid van de cliënt. Dit spreekuur verwijst de nieuwkomers ook door naar reguliere instanties. Daarnaast hebben ze het *Juridisch spreekuur & team Toelating*. Dit spreekuur is voor vragen over verblijfsrecht, zoals: asielprocedure, verlengingsaanvragen van de verblijfsvergunning, aanvraag vergunning op bepaalde tijd, omzetting verblijfsvergunning, etc. En andere juridische vragen bijvoorbeeld aanvragen voor vervanging van het verblijfsdocument bij verlies of diefstal en ondersteuning bij gezinshereniging.

Bij de afdeling *voorlichting en ontmoeting* ondersteunt SNV Brabant Centraal het integratieproces door zich in te zetten voor een maatschappij waarin mensen elkaar in hun waarde laten en waarin ruimte is voor verscheidenheid en aan ieders eigenheid en talenten recht wordt gedaan. Ook werken ze aan de bewustwording van de voordelen van een multiculturele samenleving bij de ontvangende samenleving. Deze afdeling organiseert regelmatig activiteiten om het contact tussen verschillende culturen te stimuleren. Deze ontmoetingen vinden plaats in de vorm van voorlichtingen zoals voorlichtingen op scholen, bij ouderen en andere organisaties in Eindhoven. Bij deze voorlichtingen vertelt een vluchteling zijn persoonlijke verhaal. Door dit verhaal krijgen de mensen aan wie de voorlichtingen worden gehouden een genuanceerder beeld van vluchtelingen en hun verhaal, nieuwkomers, inburgering en integratie. Voor deze afdeling is het dus ook heel interessant om de ervaringen van de nieuwkomers uit dit onderzoek te weten te komen. Ook organiseert de afdeling Voorlichting en Ontmoeting verschillende ontmoetingsactiviteiten. Deze worden georganiseerd om de mensen van verschillende culturen bij elkaar te brengen. Hierbij kunt u denken aan gezamenlijke bezoeken aan culturele instellingen in Eindhoven of een gezamenlijke schildercursus. (SNV Brabant Centraal 2009 – 2011).

Bij SNV Brabant Centraal in Eindhoven kunnen de nieuwkomers ook drie soorten *educatie* volgen om het taalniveau van deze doelgroep te verbeteren. Ten eerste zijn er klassikale lessen, waarin vijf niveaus van lessen te volgen zijn van beginner tot staatsexamen NT2 (Nederlands als tweede taal). Hiernaast kunnen de nieuwkomers gebruik maken van het open leercentrum (OLC). Hier kunnen de nieuwkomers zelfstandig studeren met behulp van E-learning. Ook zijn daar leraren die de nieuwkomers begeleiden met de oefeningen en beantwoorden vragen die de nieuwkomers hebben. De derde vorm van taalondersteuning is in de vorm van een taalassistent. Hierbij krijgt de cliënt individuele ondersteuning in de vorm van 1 keer per week met een gerichte taalopdracht aan de slag gaan. (SNV Brabant Centraal 2012).

Naast deze afdelingen heeft SNV Brabant Centraal ook nog diverse *projecten* die zoveel mogelijk gericht zijn op de vraag van de doelgroep en onderwerpen die bij de ander afdelingen niet aan bod (kunnen) komen. Op dit moment zijn er twee projecten bij SNV Brabant Centraal: *Stagecarrousel* en *Integratie en Participatie coaches*. Voor beide projecten heb ik als stagiaire meegewerkt. Stagecarrousel is een project voor nieuwkomers en vluchtelingen die graag een plek op de arbeidsmarkt zouden hebben. Bij dit project volgen de deelnemers een aantal workshops waarin ze leren hoe ze bijvoorbeeld een CV maken en een sollicitatiebrief schrijven. Ook leren ze de kwaliteiten

die ze bezitten te herkennen en deze zelf goed in te zetten. Naast het aanbod van workshops gaan de deelnemers ook actief op zoek naar stageplaatsen. Hiervoor word elke paar maanden een Stagecafé georganiseerd. In dit Stagecafé krijgen de nieuwkomers de mogelijkheid om met werkgevers te praten en te oefenen met solliciteren. Een aantal nieuwkomers vind op deze avond ook een stageplek. Wanneer ze een stageplek gevonden hebben, gaan ze hier werkervaring op doen en de taal verbeteren door bijvoorbeeld de omgang met collega's. De nieuwkomers gaan eerst hier snuffelstage doen en na 8 weken mogen ze verdiepingsstage doen. Hierin krijgen ze meer verantwoordelijkheden en leren ze hoe het er aan toe gaat op de Nederlandse arbeidsmarkt. Tijdens deze stages krijgen de deelnemers individuele begeleiding in de vorm van coachingsgesprekken en de deelnemers krijgen nog wekelijks workshops waarin ze diverse onderwerpen behandelen die van belang zijn op de werkvloer, zoals samen werken, initiatief tonen en ook plannen en organiseren. Integratie en participatie coaches is een project waarbij eerstejaars studenten van sociale studies als coach worden ingezet om de nieuwkomers van de afdeling coaching na vestiging te begeleiden in de eerste maanden in hun nieuwe leefomgeving. De studenten gaan naar de nieuwkomers thuis en helpen de cliënt met bijvoorbeeld de post of het regelen van een bibliotheekpasje. De studenten hebben een signalerende functie en rapporteren wat ze zien bij de nieuwkomers thuis. Dit is om de taken van de medewerkers bij de afdeling coaching na vestiging te verlichten en om zo de ondersteuning van de nieuwkomers te optimaliseren.

Door middel van dit onderzoek wil ik de mogelijkheden die er voor deze doelgroep zijn verkennen en eventueel vergroten. Door te kijken naar de ondersteuning die SNV Brabant Centraal op dit moment al bied en de ondersteuning waar de nieuwkomers behoefte aan hebben. Komen deze overeen? Of kunnen SNV Brabant Centraal en andere instanties hier nog op een andere manier ondersteuning gaan bieden aan de nieuwkomers? Door deze bevindingen in een overzicht te krijgen kan ik op het eind van dit onderzoek een aanbeveling doen over de behoeftes van de nieuwkomers en de steun die daarbij nodig is en daarmee een zo goed mogelijk beeld te geven van welke behoeftes er zijn bij de nieuwkomers.

1.2 Probleemstelling

SNV Brabant Centraal wil graag te weten komen welke behoeftes er bestaan bij een van hun doelgroepen, de nieuwkomers. Het is belangrijk om te weten wat er leeft onder deze doelgroep om een zo gericht mogelijke ondersteuning te kunnen bieden. SNV Brabant Centraal wil graag deze nieuwkomers zo goed mogelijk ondersteunen en door dit onderzoek te verrichten willen ze een antwoord krijgen op de vraag; 'Wat zijn de ervaringen en behoeften van vrouwelijke nieuwkomers in Eindhoven met de gedragsmatige onderdelen van het integratieproces?'

1.3 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is de ervaringen en behoeftes van nieuwkomers uit Eindhoven in kaart brengen; de eigen keuzes die ze maken, de mogelijkheden die ze voor zichzelf creëren en de sociale relaties tussen de nieuwkomers en autochtonen. Door deze thema's in beeld te brengen kan SNV

Brabant Centraal de ondersteuning die ze op dit moment al geven aan de nieuwkomers verbeteren en uitbreiden met nieuwe projecten waarbij de behoeftes van de nieuwkomers centraal staan. Door de resultaten van dit onderzoek te bekijken weet SNV Brabant Centraal welke behoeftes bij veel van de nieuwkomers bestaan en kunnen ze hierna daar op inspelen door projecten gericht uit te zoeken of te ontwikkelen. Zo kunnen ze de nieuwkomers zo effectief mogelijk ondersteunen. Na dit onderzoek zal gekeken worden of er verschillen in ervaringen en behoeftes zijn tussen laag en hoog opgeleiden nieuwkomers.

1.4 Onderzoeksvraag en deelvragen

Om u een beeld te geven van de thema's die behandeld gaan worden in dit onderzoek kunt u hieronder de onderzoeksvraag en deelvragen van dit onderzoek lezen. Deze vragen zullen in het theoretisch kader naar voren komen en onderbouwd worden.

Onderzoeksvraag

Wat zijn de ervaringen en behoeften van vrouwelijke nieuwkomers in Eindhoven met de gedragsmatige onderdelen van het integratieproces?

Deelvragen

Wat zijn de ervaringen en behoeften van de vrouwelijke nieuwkomers uit Eindhoven met de keuzes die ze gemaakt hebben tijdens hun integratieproces?

Wat zijn de ervaringen en behoeften van de vrouwelijke nieuwkomers uit Eindhoven met de mogelijkheden die ze voor zichzelf hebben gecreëerd, bijvoorbeeld hen sociale netwerk?

Wat zijn de ervaringen en behoeften van de vrouwelijke nieuwkomers uit Eindhoven met de sociale relaties tussen de nieuwkomers en de autochtonen om hen heen?

Wat zijn de ervaringen van de vrouwelijke nieuwkomers uit Eindhoven met de ondersteuning / beantwoording aan behoeften in de overige deelgebieden van het integratieproces bij de organisatie SNV Brabant Centraal?

Wat zijn de ervaringen van de vrouwelijke nieuwkomers uit Eindhoven bij de organisatie SNV Brabant Centraal?

Welke bijdrage zou SNV Brabant Centraal kunnen leveren aan eventuele problemen in het integratieproces van de vrouwelijke nieuwkomers in Eindhoven?

Aanvullende deelvraag

Zijn er verschillen in ervaringen en behoeften tussen hoog opgeleiden en laag opgeleiden vrouwelijke nieuwkomers in Eindhoven?

1.5 Opbouw scriptie

U hebt de aanleiding, probleem- en doelstelling, hoofd- en deelvragen en de relevantie van dit onderzoek zojuist gelezen. In het volgende hoofdstuk vindt u een theoretisch kader waarin een theoretische onderbouwing van het onderzoek beschreven wordt. In hoofdstuk 3 kunt u een rapportage lezen over het kwalitatieve onderzoek. Daarin staat een beschrijving van de werkwijze van de onderdelen van dit onderzoek en er wordt aangegeven op welke manier de resultaten geanalyseerd zullen worden. In hoofdstuk 4 worden de uitkomsten van het onderzoek beschreven en in hoofdstuk 5 worden conclusies getrokken met betrekking tot de resultaten. Het onderzoek is kritisch geëvalueerd en er worden beperkingen en verbeterpunten beschreven. U vindt in hoofdstuk 5 de algemene conclusies en aanbevelingen. In de bijlagen vindt u de toelichting en afbakening van de participatieladder waarover u in het theoretisch kader meer kunt lezen. U kunt daarin het materiaal gebruikt voor het onderzoek vinden, zoals de topiclijst die opgesteld is voor de interviews. Hiervan zijn twee versies: de uitgebreide versie met daarin alle vragen en de ingekorte versie die bij de interviews werd gebruikt. Verder vindt u in de bijlage twee taxonomieën in twee verschillende stadia van het coderen, ordenen van de gegevens.

2. Theoretisch kader

2.1 Inleiding

Om inzicht te krijgen in de thema's van het onderzoek is eerst een literatuuronderzoek gedaan. Binnen dit onderzoek is gekeken naar de theoretische inzichten en beschrijvende informatie die al is gedaan naar deze onderwerpen. Dit zorgt ervoor dat het onderzoek geen al onderzochte informatie opbrengt. Ook zorgt dit voor een specifieke richting waarin de interviewer vragen kan stellen. Het literatuuronderzoek is een voorbereiding op het kwalitatieve onderzoek, om de hoofd- en deelvragen te beantwoorden. Binnen dit literatuuronderzoek is vooral gekeken naar de verschillende onderdelen van het integratieproces en de ondersteuning die SNV Brabant Centraal hierin al biedt. Dit zorgt er ook voor dat de opdrachtgever geen informatie krijgt die ze al hebben. Om een beeld te geven hoe het literatuuronderzoek is gedaan worden hieronder de zoektermen en zoekmachines benoemd;

Zoektermen die gebruikt zijn in dit literatuuronderzoek zijn onder andere; nieuwkomers, integratie, integratieprocessen, allochtonen, autochtonen, sociale relaties, keuzes, mogelijkheden, migratiemotieven, opleiding, sociale netwerken, samenleving, wet- en regelgeving, inburgering, inburgeringbudget, inburgeringtraject. Taalvaardigheid, maatschappijoriëntatie, participatie, maatschappelijk terreinen.

Zoekmachines die gebruikt zijn in dit onderzoek zijn onder andere; Google Scholar, wetenschappelijke zoekmachine. Oapen - Open acces, online bibliotheek en publicatie platform. World Cat, zoekmachine voor bibliotheken. Fontys Mediatheek online (www.biep.nu).

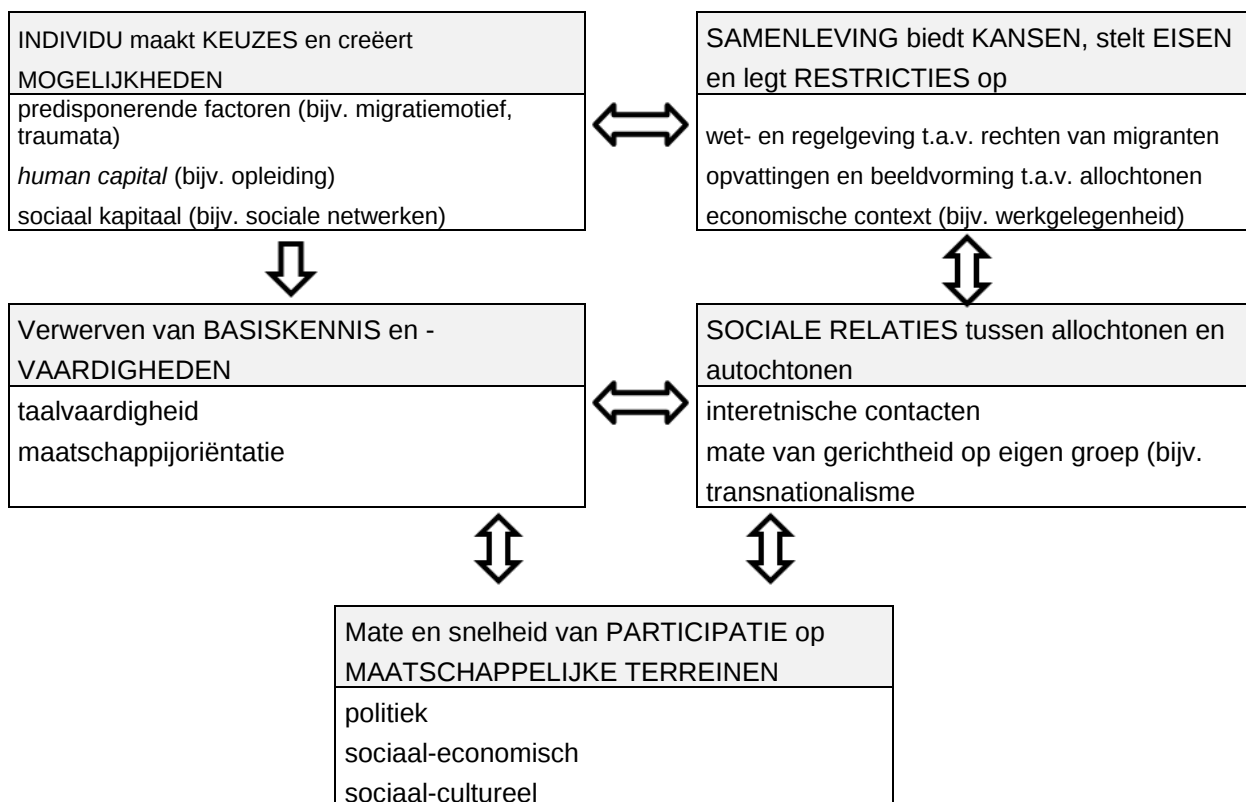
De bibliotheken waar literatuur is gezocht zijn; Fontys Mediatheek in de Theodor Fliednerstraat en Rachelsmolen te Eindhoven.

2.2 Integratie

Wanneer nieuwkomers zich vestigen in een nieuw land komen ze allerlei aspecten van integratie tegen. Integratie is een proces waarin een nieuwkomer het burgerschap verwerft en participeert in de samenleving. Dit gebeurt in drie maatschappelijke domeinen, namelijk het politiek, sociaaleconomisch en sociaal-cultureel domein (Entzinger & Biezeveld, 2003). Hierbij kijk je naar de wisselwerking tussen de nieuwkomers en de mensen om hen heen in de samenleving waarin ze terecht komen. De manier waarop de nieuwkomers zich inspannen om kansen te creëren en te benutten voor zichzelf en om een plaats in deze samenleving te krijgen. De samenleving waarin ze terecht komen kan hier kansen in bieden. Maar deze samenleving kan ook eisen stellen aan de nieuwkomer of hem juist beperken in zijn ontwikkelingen (Entzinger & Biezeveld, 2003). Deze ontwikkelingen in integratie kun je ook wel het integratieproces noemen. Dit integratieproces is een complex proces waar iedere nieuwkomer mee te maken krijgt als ze zich vestigen in een nieuw land.

2.3 Integratieproces

Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft in samenwerking met het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het Ministerie van Justitie een inventarisatie gemaakt van alle gegevens die er te vinden waren over integratie. Daarmee hebben ze de positie van groepen allochtonen op verschillende maatschappelijke terreinen, en van de ontwikkelingen daarin in de tijd van de afgelopen jaren tot 2006 geïnterviewd. Deze informatie is samengevat in een integratiekaart die meer inzicht geeft in het proces van integratie. Dit integratieproces bestaat uit diverse factoren. Deze factoren zijn in Figuur 1 overzichtelijk in beeld gebracht door (Oudhof, 2006).

Figuur 1. Integratieprocessen. (Oudhof, 2006)

Wat dit figuur ons leert is dat het integratieproces uit diverse factoren bestaat en een wisselwerking tussen deze factoren aantoont. Het laat zien dat een nieuwkomer keuzes maakt en dat deze keuze invloed hebben op de samenleving. Deze samenleving heeft ook invloed op de keuzes die de nieuwkomer maakt, bijvoorbeeld door de kansen die de nieuwkomer kan en wil aangrijpen om zijn leven in Nederland te verbeteren. Ook de basiskennis van bijvoorbeeld taal heeft een invloed op de keuzes die een nieuwkomer maakt. Wanneer je de taal nog niet kent is de stap om bijvoorbeeld boodschappen te gaan doen een grotere uitdaging dan wanneer je de taal al goed spreekt. Zo zie je dat alle onderdelen van het integratieproces met elkaar te maken hebben en dat door deze wisselwerking het integratieproces van een nieuwkomer er heel anders uit kan zien wanneer er een van deze onderdelen veranderd. Een voorbeeld hiervan kan zijn;

Een nieuwkomer leert de taal goed spreken, zij kan hierdoor makkelijker sociale relaties opbouwen met bijvoorbeeld een Nederlander. Deze Nederlander heeft een bedrijf en wil de nieuwkomer een kans bieden binnen dit bedrijf. Door de taal heeft de nieuwkomer dus een sociale relatie opgebouwd en daarmee een kans gecreëerd voor zichzelf op de arbeidsmarkt.

De wisselwerking van de diverse onderdelen van het integratieproces hangen dus nauw samen met elkaar. De nieuwkomer maakt als individu keuzes en creëert mogelijkheden voor zichzelf. Zij heeft een reden waarom zij hierheen is gekomen, wat haar achtergrond in opleiding is en het sociale netwerk dat zij heeft opgebouwd. De nieuwkomers komen in een samenleving terecht die hun kansen biedt, maar tegelijkertijd ook eisen stelt en beperkingen oplegt. Dit in de vorm van; wet- en regelgeving, opvattingen en beeldvorming en economische context. De nieuwkomers kunnen zich sterker opstellen wanneer ze basiskennis en vaardigheden verwerven zoals taalvaardigheid en maatschappijoriëntatie (Oudhof, 2006). Ook zal het integratieproces beter verlopen wanneer de sociale relaties tussen de nieuwkomers en autochtonen versterkt zal worden bijvoorbeeld door interetnische contacten en de mate van gerichtheid op ieders eigen groep. (Oudhof, 2006) Door het verbeteren van al bovengenoemde factoren van het integratieproces zal ook de mate en de snelheid van de participatie op maatschappelijke terreinen verbeteren, op maatschappelijke terreinen als de politiek, op sociaaleconomisch gebied en op sociaal-cultureel gebied. (Oudhof, 2006)

2.4 Onderdelen van integratieprocessen

Het figuur 1 van Oudhof (2006) geeft aan uit welke onderdelen het integratieproces bestaat. Hieronder worden deze onderdelen onderbouwd door meer literatuur en er wordt verantwoord welke onderdelen behandeld gaan worden in het onderzoek en welke niet.

2.4.1 Individu maakt keuzes en creëert mogelijkheden

Predisponerende factoren, opleiding en sociale netwerken

De nieuwkomer maakt keuzes en creëert mogelijkheden voor zichzelf. Er wordt in deze paragraaf gekeken naar andere literatuur die te maken heeft met waarom iemand ervoor kiest in een ander land te gaan wonen. In welke situatie de nieuwkomers terecht komen en hoe ze hier zelf stappen kunnen ondernemen om zichzelf en hun situatie te verbeteren. Werf (2002) geeft aan dat de manier waarop een nieuwkomer zich in Nederland opstelt afhangt van de reden van zijn of haar migratie. Was het economische noodzaak of was het bijvoorbeeld een manier om van de eigen cultuur te ontsnappen? Voor veel nieuwkomers brengt de migratie een verlies met zich mee, ze verliezen een vertrouwde omgeving. Het kan angst geven voor het onbekende. Het brengt 'psychisch' werk met zich mee. De ene nieuwkomer probeert zich zoveel mogelijk aan te passen en verliest hiermee een deel van zichzelf en de ander probeert juist vast te houden aan zijn eigen normen en waarden en loopt het risico hiermee zichzelf te isoleren. De keuzes die een nieuwkomer maakt zijn afhankelijk van de reden dat ze naar dit land zijn gekomen. Wanneer ze zijn gekomen om een gezin te stichten zullen ze andere keuzes maken dan wanneer ze hier zijn gekomen voor een opleiding of een baan. De mate

van participatie in de samenleving hangt af van de manier van integreren van de nieuwkomer en de hoogte waarop hij of zij op de participatieladder staat. (Gemeente Eindhoven, 2010) De Gemeente Eindhoven (2010) heeft in zijn participatiebudget een participatieladder die de mate van participatie van de nieuwkomers aangeeft. Deze ladder bestaat uit zes treden en deze geven aan in hoeverre de nieuwkomer contact heeft met zijn omgeving. De niveaus verschillen van niveau 1: geïsoleerd, de nieuwkomer heeft niet of nauwelijks contacten met anderen, tot en met niveau 6: *betaald werk*, waarin de nieuwkomer een betaalde baan heeft en daarbij geen extra hulp nodig heeft los van zijn werkgever en collega's. Wanneer de nieuwkomers in de participatieladder een stap omhoog gaan wil dat ook zeggen dat ze in hun integratieproces een stap verder zijn in de participatie in de maatschappij waarin ze leven. In dit geval is dit Eindhoven. In bijlage 1 staat de gehele participatieladder (Gemeente Eindhoven, 2010). Daarin staan de stappen beschreven waarin de nieuwkomers zich kunnen bevinden. In figuur 1 staat onderaan de figuur het onderdeel 'mate van snelheid van participatie op de maatschappelijke terreinen; politiek, sociaaleconomisch en sociaal-cultureel.' Deze terreinen kun je ook terug vinden in de participatieladder van Gemeente Eindhoven (2010). Iemand staat op de participatieladder bijvoorbeeld op niveau drie. Dit betekent dat zij deelneemt aan georganiseerde activiteiten, zoals verenigingen of opleidingen en dat ze geen taken uitvoert met verantwoordelijkheden naar anderen. Dat wil zeggen dat ze geen werk heeft en dat zij minimaal eens per week deelneemt aan die activiteit waarbij zij in fysiek contact komt met anderen. Een voorbeeld hiervan kan zijn:

Mevrouw X volgt taallessen bij SNV Brabant Centraal, doet mee aan het Stagecarrousel en zit op zwembles waarbij ze nieuwe mensen ontmoet. Ze heeft dus op meerdere plaatsen wekelijks contacten en heeft geen betaalde baan. (26 jaar, 3 jaar in Nederland)

Wanneer je dit koppelt aan figuur 1 kun je bijvoorbeeld kijken naar de mate van snelheid van participatie van de nieuwkomer:

Mevrouw X werkt aan haar taalvaardigheid en aan haar toekomst bij de taallessen en het project Stagecarrousel. Ze gaat naar zwembles waar ze haar sociale netwerk kan uitbreiden en kan investeren in deze relaties. In de lessen bij SNV kan ze ook contacten leggen tussen andere nieuwkomers die uit verschillende landen komen waardoor haar interetnische contacten ook vergroot worden. (26 jaar, 3 jaar in Nederland)

Mogelijkheden die de nieuwkomers voor zichzelf creëren kunnen bijvoorbeeld de sociale netwerken zijn die de nieuwkomers om zich heen verzamelen. Door deze netwerken kunnen ze bijvoorbeeld sneller onzichtbare vacatures vinden. Ze vertellen aan de sociale relaties in het netwerk dat ze op zoek zijn naar een baan en door deze informatie vergroten ze de kans een vacature te vinden die niet bij uitzendbureaus te vinden zijn. Dit leren ze ook in de workshops van het Stagecarrousel, aangeboden door SNV Brabant Centraal (2012).

Wat op viel in het onderzoek van Gijsberts en Dagevos (2004) is dat hoger opgeleide allochtonen negatiever oordelen over autochtonen dan lager opgeleide allochtonen. Hoger opgeleide allochtonen

voelen zich ook minder geaccepteerd door de samenleving dan lager opgeleide allochtonen. Echter is dit bij autochtonen mensen juist omgekeerd. De autochtonen lager opgeleide mensen voelen meer concurrentie van allochtonen dan dat hoger opgeleide autochtonen dit ervaren. De lager opgeleide autochtonen mensen zien de allochtonen dan ook eerder als een bedreiging dan de hoger opgeleide autochtonen mensen. In dit onderzoek is gesproken over 'laag' en 'hoog' opgeleiden nieuwkomers; om u een duidelijk beeld te geven van deze twee groepen worden deze gedefinieerd als; 'laag' opgeleiden nieuwkomers hebben in hun geboorteland basisschool en of middelbare school gevolgd en hebben hierna geen verder opleiding genoten. Hoge opgeleiden nieuwkomers hebben na de middelbare school een opleiding gevolgd van MBO tot Universitaire opleidingen (in vergelijking met Nederlandse opleidingen). In dit onderzoek zal worden onderzocht hoe de nieuwkomers denken over Nederlanders en de ervaringen van de nieuwkomers over de omgang tussen de nieuwkomers en de Nederlanders. Er zal gekeken worden of er een verschil bestaat tussen de hoog en laagopgeleiden nieuwkomers. Mocht er een verschil bestaan zal er gekeken worden waar dit verschil dan ligt.

2.4.2 Samenleving biedt kansen, stelt eisen en legt restricties op

Wet- en regelgeving, opvattingen en beeldvorming t.a.v. allochtonen en economische context

In deze paragraaf wordt gekeken naar de samenleving waarin de nieuwkomers terecht komen. Wat doet deze samenleving met ze, hoe vinden ze een plaats in deze samenleving en hoe kunnen ze deze plaats voor zichzelf verbeteren. Hortulanus en Machielse (2002) geven aan dat de psychologische behoefte bij de sociaal-culturele identiteit van een persoon liggen. Hier zijn drie aspecten van, de behoefte aan betekenisgeving, de behoefte aan bindingen en de behoefte aan sociale waardering. Ten eerste 'de behoefte aan betekenisgeving' betekent de behoefte om een betekenis aan de eigen identiteit te kunnen geven. Wanneer ze in een nieuw omgeving terecht komen is het moeilijk om hierbij de eigen identiteit te behouden zoals deze eerder gezien werd door de persoon zelf. Ten tweede is er 'de behoefte aan bindingen'. Mensen willen verbonden zijn met een groep of een eigen identiteit waar ze zich aan verbonden voelen. Wanneer je in een nieuwe omgeving bent die prettig aan voelt heb je een goede verbinding hiermee en wanneer je in een omgeving komt waar je jezelf niet prettig voelt kun je ontvreemding voelen. Dan wordt het ook moeilijker om je aan te passen en daarom kiezen ook veel allochtonen om hun omgeving te kiezen in een herkenbaar deel van de samenleving. Ten derde hebben personen 'de behoefte aan sociale waardering'. Het is voor een persoon belangrijk om sociale waardering en erkenning te krijgen. Het is nooit goed om een negatief gevoel te krijgen vanuit de samenleving. (in de vorm van discriminatie, vooroordelen etc.). Dit kan leiden tot afzetten tegen de samenleving of juist zich stilzwijgend aanpassen. Dit is niet goed voor de persoonlijke ontwikkeling van een persoon (Hortulanus & Machielse, 2002). Volgens Gijsberts en Dagevos (2004) is er vooral weerstand tegen allochtonen mensen omdat de omvang van het aantal allochtonen is gestegen. Werf (2002) geeft aan dat grote aantallen van nieuwkomers in een korte tijd afwijzende gevoelens kunnen opwekken bij autochtonen in de wijken waar het aantal allochtonen sterk stijgt in een korte tijd. Hij schrijft dat door autochtonen de Nederlandse manier van doen als 'normaal' wordt gezien en dus als 'goed' en het andere en voor hen 'vreemde' als minder goed. Het contact tussen

autochtonen en allochtonen kan ook de eigen normen en waarden veranderen. (Gijsberts & Dagevos, 2004) De lager opgeleide autochtonen kunnen allochtonen zien als bedreiging wanneer het gaat om banen en hun positie op de arbeidsmarkt. (Gijsberts en Dagevos, 2004) Nieuwkomers die in Nederland willen wonen, moeten een inburgeringsexamen doen en er zijn inburgeringstrajecten die ze kunnen volgen. Sinds 15 maart 2006 is de Wet inburgering in het buitenland (Wib) in werking getreden. Deze wet geeft aan dat nieuwkomers voorafgaand aan hun komst naar Nederland over basiskennis van de Nederlandse taal en samenleving moeten beschikken. Deze kennis wordt in het land van herkomst op de ambassade of het consulaat van het land van herkomst afgelegd (IND, 2011). Er kan ook in Nederland een inburgeringstraject gevolgd worden. Sinds 16 februari 2011 worden deze inburgeringstrajecten niet meer gefinancierd door de gemeente voor de nieuwkomers waar dit onderzoek zich op richt. Hierdoor worden de kansen om deze trajecten succesvol af te ronden voor deze doelgroep ook kleiner. SNV Brabant Centraal ondersteunt de doelgroep onder andere door het project Stagecarrousel aan te bieden. Als stagiaire heb ik hier ervaren dat het voor de nieuwkomers moeilijk is kansen te vinden in de samenleving. Bijvoorbeeld het vinden van een stage en het vinden van een baan is een grote uitdaging voor de nieuwkomers. De bedrijven die we benaderden gaven het volgende als reden om geen stages aan te bieden:

‘Bedankt voor de interesse in onze organisatie. Wij hebben inderdaad diverse vacatures in de omgeving van Eindhoven. Helaas zie ik binnen deze vacatures niet voldoende raakvlak met de achtergrond van de aangeboden kandidaten’.

‘Het bieden van goede begeleiding bij een stage kost tijd. Op dit moment hebben wij helaas onvoldoende tijd en middelen (mensen) om hierin te kunnen investeren en bij te dragen’. (SNV Brabant Centraal, 2011-2012).

Uit deze gegevens blijkt dat bedrijven de tijd en middelen niet beschikbaar willen of kunnen stellen om stages te bieden. Ook is het raakvlak tussen vacatures en de achtergrond van de nieuwkomers vaak onvoldoende. Door bezuinigingen wordt het voor nieuwkomers moeilijker een baan te vinden die aansluit bij de vacatures die beschikbaar zijn. Daarom is het goed om te gaan kijken op welke gebieden de nieuwkomers ondersteuning kunnen gebruiken en daarmee de weg naar een goede baan makkelijker te maken voor de nieuwkomers. Ook kun je hierbij weer kijken naar het niveau van de nieuwkomers op de participatieladder (Gemeente Eindhoven 2010) in bijlage 1 en de stappen die ze moeten zetten om in een hoger niveau van deze ladder te komen. Dit betekent dan ook dat ze verder op weg zijn richting het krijgen van een betaalde baan.

2.4.3 Verwerven van basiskennis en vaardigheden

Taalvaardigheid en maatschappijoriëntatie

In de aanleiding heeft u al kunnen lezen welk aanbod SNV Brabant Centraal heeft op het gebied van educatie. De nieuwkomers waarmee ik heb gewerkt bij het project Stagecarrousel hadden het vaak over de taal en wilden dit graag beter ontwikkelen. Veel van hen hebben dan ook naast het project

nog taallessen waar ze zich twee ochtenden per week mee bezig houden. Naast SNV Brabant Centraal kunnen nieuwkomers bij meerdere instanties in Eindhoven taallessen volgen, onder andere bij IVIO (Instituut Voor Individuele Ontwikkeling), OVAA (Stichting ter bevordering van diversiteit in Eindhoven), Agens (activeren en re-integreren), Sagenn, OU (Open Universiteit), TU (Technische Universiteit), ROC Eindhoven en diverse buurthuizen. Boutachekourt et al. (2003) geeft aan dat maatschappijoriëntatie in combinatie met het volgen van de lessen in de Nederlandse taal de meest geschikte onderdelen zijn van de inburgering in het land van herkomst. Beroepenoriëntatie (dat wil zeggen: oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt) zou hier onderdeel van uit kunnen maken. Maatschappijoriëntatie kan helpen om een nieuwkomer zich te laten oriënteren op de Nederlandse samenleving en op wat hem daar te wachten staat. (Boutachekourt et al. 2003) Iedere nieuwkomer moet een inburgeringtoets doen. In het Basisexamen Inburgering (de inburgeringtoets) moeten nieuwkomers drie onderdelen behandelen. Deze drie onderdelen zijn de Kennis van de Nederlandse Samenleving, de Toets Gesproken Nederlands en de Toets Geletterdheid en Begrijpend Lezen. De Kennis van de Nederlandse Samenleving (KNS) is een toets waarbij de nieuwkomers iets over Nederland leren. Ze krijgen honderd vragen die ze uit hun hoofd moeten leren en waarvan er dertig gesteld worden. Bij het tweede onderdeel Toets Gesproken Nederlands (TGN) moeten de nieuwkomers laten zien dat ze op een basisniveau Nederlands spreken. Dit doen ze in de vorm van: luisteren en nazeggen, korte vragen, opnieuw luisteren en nazeggen, tegenstellingen en korte verhalen. Het derde onderdeel is een leestoets: de Toets Geletterdheid en Begrijpend Lezen (GBL). Bij deze toets moet de nieuwkomer woorden, zinnen en korte teksten hardop voorlezen, zinnen op een correcte manier afmaken en een aantal korte tekstjes lezen en daar vragen over beantwoorden. (www.ikwilnaarnederland.nl) Het is voor de nieuwkomers belangrijk om de inburgeringtoets te doen, want hiermee leren ze de taal en de maatschappij waarin ze terecht komen.

2.4.4 Sociale relaties tussen allochtonen en autochtonen

Interetnische contacten en mate van gerichtheid op eigen groep

In deze paragraaf worden de relaties tussen nieuwkomers en Nederlanders bekeken. Ook worden de relaties tussen de nieuwkomers en andere allochtonen mensen bekeken. Gijsberts en Dagevos (2004) hebben een onderzoek gedaan naar de concentratie en wederzijdse beeldvorming tussen autochtonen en allochtonen. Hieruit blijkt dat allochtonen en autochtonen een negatievere beeldvorming hebben over elkaar wanneer ze in buurten wonen waar de concentratie allochtonen hoog is. Uit de analyse van het onderzoek van Gijsberts en Dagevos (2004) blijkt dat door deze hogere concentratie van allochtonen in een wijk de ontmoetingskansen tussen de allochtonen en autochtonen lager zijn, waardoor sociale contacten ontbreken. Dit zorgt ervoor dat er negatieve beeldvorming bij de autochtonen ontstaat. Gijsberts en Dagevos (2004) kijken in hun onderzoek naar de beeldvorming die allochtonen hebben van autochtonen. Deze beeldvorming lijkt positiever te zijn dan omgekeerd. De allochtonen vinden de autochtonen vriendelijk, gezellig, netjes en hulpvaardig, maar daarentegen niet erg gastvrij, verdraagzaam en beleefd. Echter, allochtonen die meer contact hebben met autochtonen hebben vaak minder stereotype denkbbeelden over autochtonen

Nederlanders. Wanneer ze bekend zijn met elkaar worden de negatieve denkbbeelden minder. Wat op viel in het onderzoek van Gijsberts en Dagevos (2004) was dat het enige betekenisvolle effect dat ze gevonden hadden het verschil in geslacht was. In dit onderzoek werden mannen en vrouwen ondervraagd en daaruit bleek dat de allochtone vrouwen negatiever denken over autochtonen dan allochtonen mannen. Allochtonen die meer contacten hebben met autochtonen voelen zich meer geaccepteerd dan allochtonen die in mindere mate contacten hebben met autochtonen. Hoe meer contact de allochtonen en autochtonen onderling hebben hoe positiever ze over elkaar worden. Uit onderzoek van Uunk (2002) blijkt dat autochtonen vooral weerstand voelen bij de omvang van een aantal minderheden. Allochtonen denken daar ongeveer hetzelfde over. Het verschil is hier tussen alleen dat allochtonen een gematigdere houding hebben, de allochtonen vinden het bestaan van meerdere culturen in een samenleving goed is en ze vinden dat er in deze samenleving sociale zekerheid en gelijke rechten moeten zijn. Uit analyses van Uunk (2002) blijkt dat sociale relaties tussen allochtonen en autochtonen een verzachtende rol spelen in wederzijdse opvattingen over de ander. Hoe meer ze met elkaar om gaan in hun vrije tijd en elkaar thuis en in de buurt opzoeken, hoe positiever ze over elkaar oordelen. Vlaar en Broekman (2000) hebben gesproken met vertegenwoordigers van zelforganisaties die aangaven dat 'verkeren in eigen kring' best samen gaat met op integratie en samenwerkinggerichte activiteiten. Hierbij gaan nieuwkomers over hun eigen groepsgrenzen kijken en leren ze zo andere groepen kennen. Dit kan bijvoorbeeld in buurthuizen. Allochtonen krijgen alleen moeilijk aansluiting bij de autochtonen. Het initiatief om een praatje te maken met een autochtoon nemen ze niet zo snel, dit wordt bemoeilijkt door het taalprobleem en de lichaamstaal (elkaar niet aankijken of een gesloten houding). Door met dit onderzoek de behoeftes van de nieuwkomers in sociale relaties en mogelijkheden andere culturen te leren kennen, kan er op deze behoeftes worden ingespeeld en kunnen SNV Brabant Centraal en andere instanties hier ondersteuning in bieden.

2.4.5 Mate en snelheid van participatie op maatschappelijke terreinen

Politiek, sociaal economisch en sociaal-cultureel

Zojuist zijn vier onderdelen van het integratieproces uit figuur 1.1 van het WODC en CBS (Oudhof, 2006) beschreven:

Individu maakt keuzes en creëert mogelijkheden. Predisponerende factoren, opleiding en sociale netwerken

Samenleving biedt kansen, stelt eisen en legt restricties op. Wet- en regelgeving, opvattingen en beeldvorming t.a.v. allochtonen en economische context

Verwerven van basiskennis en vaardigheden. Taalvaardigheid en maatschappijoriëntatie

Sociale relaties tussen allochtonen en autochtonen. Interetnische contacten en mate van gerichtheid op eigen groep

Het laatste onderdeel is de 'Mate en snelheid van participatie op maatschappelijke terreinen, politiek, sociaal economisch en sociaal-cultureel. Dit is dus de mate en snelheid waarop de nieuwkomers zich op deze drie gebieden ontwikkeld. De mate en snelheid van de participatie hangt samen met al de vier eerder genoemde onderdelen van het integratieproces. Het onderzoek zal zich richten op de twee delen van het integratieproces die het meest gedragsmatig zijn. Dit wil niet zeggen dat de andere onderdelen van het integratieproces niet belangrijk zijn. SNV Brabant Centraal is namelijk al bekend met de volgende drie onderdelen; *'Samenleving biedt kansen, stelt eisen en legt restricties op.'* SNV Brabant Centraal geeft ondersteuning aan de nieuwkomers op wet- en regelgeving door een maatschappelijk en juridisch spreekuur. De afdeling voorlichting en ontmoeting werkt aan de opvattingen en beeldvorming t.a.v. allochtonen door middel van voorlichtingen aan autochtonen. Projecten als het Stagecarroussel werken mee aan de economische context van de nieuwkomers (bijvoorbeeld door ondersteuning te bieden bij het zoeken naar stage en of een betaalde baan). *'Verwerven van basiskennis en vaardigheden'*. SNV Brabant Centraal biedt taallessen aan en helpt door middel van projecten en de afdeling coaching na vestiging mee aan de basiskennis van de cliënten. *'Mate en snelheid van participatie op maatschappelijke terreinen'*. SNV Brabant Centraal biedt ondersteuning op politiek, sociaaleconomisch en sociaal-cultureel gebied in de vorm van een maatschappelijk en juridisch spreekuur en met projecten die geboden worden. Deze snelheid wordt beïnvloed door de mate van steun die de nieuwkomers ontvangen.

In de gebieden *'Individu maakt keuzes en creëert mogelijkheden'* en *'Sociale relaties tussen allochtonen en autochtonen'* wil SNV Brabant Centraal meer inzichten krijgen op de behoeftes en de ervaringen van de nieuwkomers. Door inzicht te krijgen in deze gebieden kan SNV Brabant Centraal de nieuwkomers gericht ondersteuning bieden, waardoor hun integratieproces beter zal verlopen. Het integratieproces bestaat uit drie verschillende dimensies: culturele dimensie, psychologische dimensie en sociale dimensie. Culturele dimensie is bijvoorbeeld de gebruiken, rituelen of symbolen van de nieuwkomers die wel of niet botsen met deze van de ontvangende samenleving. De psychologische dimensie is de individuele beleving en de ervaring van identiteit van de nieuwkomers. De sociale dimensie bestaat uit relaties, leefvormen, netwerken en interacties met de samenleving waarin de nieuwkomers leven. (Baarda et al,2009). Veel van deze dimensies van Baarda (2009) komen overeen met de onderwerpen die behandeld worden in het onderzoek en uit figuur 1 van Oudhof (2006). Het gaat om de samenleving waarin de nieuwkomers terecht komen, de individuele beleving en ervaringen van de nieuwkomers. In het onderzoek zullen daarom dus de twee gebieden; *'Individu maakt keuzes en creëert mogelijkheden'* en *'Sociale relaties tussen allochtonen en autochtonen'* centraal komen te staan. De andere gebieden worden in het onderzoek korter naar voren gebracht en zullen ook door de nieuwkomers zelf naar voren worden gebracht. Uit ervaring met deze groep nieuwkomers hebben zij de wil om zichzelf te ontwikkelen en de taal te verbeteren.

3. Methode

3.1 Inleiding

Om de probleemstelling van dit onderzoek te beantwoorden zijn twee verschillende methoden gebruikt: een literatuuronderzoek zoals u net heeft kunnen lezen in het theoretisch kader en een kwalitatief onderzoek. De methode voor dit kwalitatieve onderzoek wordt in dit hoofdstuk beschreven. U kunt hier lezen hoe de nieuwkomers geselecteerd zijn, welke materialen gebruikt zijn voor dit onderzoek en de procedure van het gehele onderzoek.

3.2 Deelnemers

Voor dit onderzoek zijn een groep nieuwkomers benaderd. Om u een beeld te geven hoe deze groep tot stand is gekomen, kunt u in onderstaande paragraaf precies lezen hoe dit is gedaan.

Tazelaar (2010) geeft aan dat de jaarlijkse instroom van nieuwkomers in Nederland gemiddeld 20.000 nieuwkomers bevat (in de periode van 2007 t/m 2009). Het is niet duidelijk hoeveel vrouwelijke nieuwkomers er zijn, er zijn helaas nog geen cijfers beschikbaar over deze aantallen vrouwelijke nieuwkomers. De onderzochte groep nieuwkomers bestaat uit vrouwelijke nieuwkomers, hier zijn twee redenen voor; de eerste reden is om ervoor te zorgen dat de groep zo homogeen mogelijk te houden. De tweede reden is omdat bij SNV Brabant Centraal het overgrote deel van de nieuwkomers vrouwen zijn. Ook waren de nieuwkomers waar ik een band mee op heb gebouwd in mijn stageperiode op één man na nieuwkomers. Deze man heeft op dit moment een fulltime baan. De andere mannen die meededen aan het project Stagecarrousel waren vluchtelingen en vielen dus buiten de doelgroep van dit onderzoek. Er zal een vertekend beeld komen in de resultaten wanneer er maar één of twee mannen in het onderzoek zouden worden gebruikt. Dan wordt het moeilijker om het onderzoek te generaliseren. De doelgroep in dit onderzoek zijn nieuwkomers die meedoen aan een het project Stagecarrousel bij SNV Brabant Centraal locatie Eindhoven. Om zoveel mogelijk informatie van de nieuwkomers te krijgen is ervoor gekozen om nieuwkomers waar de onderzoeker tijdens haar stage een band mee op heeft gebouwd, te interviewen. De nieuwkomers delen hun ervaringen en behoeftes met de onderzoeker en door de band die met de nieuwkomers is opgebouwd is hier een voordeel uit te behalen. Ook heeft ervaring uitgewezen dat deze nieuwkomers in het begin vaak sociaal wenselijk antwoorden gaven en naarmate de vertrouwensband sterker werd, ze ook eerlijker werden over hun echt gevoelens. Het taalniveau van deze deelnemers is minimaal niveau NT2/A2 (Nederlands als tweede taal), wat een voorwaarde is om mee te kunnen doen met het project. Dit niveau is hoog genoeg om deze interviews mee af te nemen. Uit ervaring en eerdere gesprekken met deze groep is de inschatting dat het niveau van deze nieuwkomers hoog genoeg is om de interviews mee te doen. Via de organisatie is een lijst met telefoonnummers van de nieuwkomers beschikbaar gesteld en vanuit deze lijst is naar de nieuwkomers gebeld. Dit gebeurde at random. De lijst is van boven naar beneden gebeld en de nieuwkomers die mee wilden werken werden voor het interview ingepland. Tijdens het maken van afspraken is wel gekeken naar het opleidingsniveau van de nieuwkomers,

deze gegevens waren door de organisatie beschikbaar gesteld. Er werden vier tot zes nieuwkomers met een gemiddeld laag opleidingsniveau geselecteerd (basisschool en of middelbare school) en vier tot zes nieuwkomers met een gemiddeld hoog opleidingsniveau (opleiding gevolgd na middelbare school – van vergelijkend niveau als Mbo tot Universitair). Zo kan van beide opleidingsniveaus een beeld gegeven worden van de behoeftes en ervaringen van deze twee groepen. De leeftijden van deze vrouwen liggen tussen de 26 en 45 jaar. Tijdens het maken van de afspraken is één van de nieuwkomers niet op de afspraak aanwezig en één nieuwkomer had een dubbele afspraak. Deze nieuwkomers zijn opnieuw benaderd en één van de twee heeft uiteindelijk nog meegewerkt, de ander helaas niet. Door deze uitvaller is een nieuwe persoon op de lijst benaderd om de aantallen gelijk te houden tussen hoog en lage opgeleiden nieuwkomers. De uiteindelijke aantallen zijn vijf hoog opgeleiden en vijf laag opgeleiden nieuwkomers.

3.3 Topiclijst

Als materiaal voor het semigestructureerde interview wordt gebruik gemaakt van een topiclijst. Deze bevat onderwerpen die besproken gaan worden tijdens de interviews. Deze onderwerpen zijn in het literatuuronderzoek ook behandeld. De volledige topiclijst kunt u in bijlage 2 en 3 vinden. In bijlage 2 staat de lijst uitgebreid met alle vragen die gesteld konden worden, bijlage 3 bevat de lijst die bij de gesprekken als hulpmiddel is gebruikt. De onderwerpen die in deze lijst staan werden gebruikt als een leidraad voor de interviewer.

3.4 Procedure

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van een topiclijst, hierin staan de onderwerpen die besproken zijn tijdens de semigestructureerde interviews. Deze interviews vonden plaats bij SNV Brabant Centraal, waar spreekkamers beschikbaar waren om ongestoord deze interviews te houden. De nieuwkomers zijn telefonisch benaderd om mee te werken met het onderzoek. Er werd tijdens dit telefoongesprek uitgelegd waar het interview voor bestemd was en er is eerst aan de nieuwkomers gevraagd of ze toestemming gaven voor het gebruik van opnameapparatuur zodat de interviews hierna eenvoudig uitgewerkt konden worden in een taxonomie. Er werd verteld dat er vertrouwelijk zou worden omgegaan met de informatie die ze in het interview delen. De interviewer presenteerde zich aan de nieuwkomers als afstudeerstudent die voor haar afstudeeropdracht een onderzoek doet naar de integratieprocessen bij vrouwelijke nieuwkomers in Eindhoven. De interviewer stelt vragen over de onderwerpen die op de topiclijst staan en ging verder in op de antwoorden die de nieuwkomers gaven. De topiclijst is tijdens de interviews als leidraad gebruikt, echter zijn niet alle vragen aan iedere nieuwkomer gesteld. De onderwerpen die besproken zijn tijdens de gesprekken zijn voornamelijk geleid door de onderwerpen waar de nieuwkomers het over wilde hebben. Met een mate van sturing door de interviewer om niet de draad en het doel van het onderzoek te verliezen. Er zijn dus wel onderwerpen besproken die interessant zijn voor het onderzoek en onderwerpen die de hoofd- en deelvragen van dit onderzoek zouden kunnen beantwoorden. Naar mate de interviews vorderden

werd wel steeds duidelijker welke onderwerpen leefden bij de nieuwkomers en is hier tijdens het laatste aantal interviews wat dieper op in gegaan.

Na het afnemen van de interviews werden alle fragmenten die besproken zijn verwerkt in een transcript, een letterlijke weergave van alles wat door de nieuwkomer en de interviewer werd gezegd. Ieder tekstfragment in dit transcript krijgt een label en wordt verwerkt in de vorm van een taxonomie. Eerst werd het eerste interview uitgewerkt, waarna de andere labels van de overige negen interviews in de taxonomie van het eerste interview werden toegevoegd. Het resultaat kunt u zien in bijlage 4. Dit is de eerste fase van het analyseren van de gegevens, open codering genoemd. Nadat alle interviews in deze taxonomie bijgevoegd waren is verder geanalyseerd in de vorm van axiaal coderen. Hierbij kijkt de onderzoeker naar de thema's en labels van de open codering en brengt hier meer orde in. Om de resultaten overzichtelijker te maken worden labels weggelaten, samen gevoegd en synoniemen worden onder één label gebracht. Deze labels worden hierna ruimtelijk geordend en er worden verbanden tussen deze labels gezocht, de structuur wordt geïnterpreteerd en benoemd. In het resultaten hoofdstuk worden de dimensies van deze labels beschreven. In het discussie hoofdstuk wordt met behulp van de labels en de resultaten de onderzoeksvraag beantwoord.

Een aantal van de nieuwkomers hebben gevraagd om het onderzoek en de resultaten hiervan te mogen zien. Deze terugkoppeling zal gemaakt worden per email, zodra het volledig is en goedgekeurd door de opleiding.

4. Resultaten

Integratieproces					
1. Integratie	2. Culturen	3. Sociaal netwerk	4. Identiteit	6. Deelname projecten	7. Tips en Ideeën
1.1 Eerste ervaringen	2.1 Culturele verschillen / overeenkomsten met Nederland	3.1 Familie	4.1 Aanpassen of eigen normen en waarden vast houden	6.1 Bij SNV	7.1 Voor nieuwkomers
1.2 Wonen in Nederland	2.2 Omgang met Nederlanders	3.2 Vrienden	4.2 Persoonlijkheid / ontwikkeling	6.2 Ervaring Stagecarrousel	7.2 Voor SNV
1.3 Kansen in Nederland	2.3 Beeld van Nederlanders	3.3 Gemeenschappen / Organisaties	4.3 Ontwikkeling kinderen		7.3 Voor maatschappij algemeen en andere instanties
	2.4 Beeld Nederlanders over cliënt (ontvangen feedback)	3.4 School kinderen	5. Basisinformatie 5.1 Leeftijd		7.4 Eigen initiatief
	2.5 Botsen gebruiken / rituelen / symbolen met samenleving	3.5 Ondersteuning	5.2 Hoogst genoten opleiding		
	2.6 Multiculturele samenleving		5.3 Samenstelling gezin		
			5.4 Land van herkomst		
			5.5 Duur verblijf Eindhoven		
			5.6 Reden immigratie		

Figuur 2. Codeboom - Onderdelen van het integratieproces bij vrouwelijke nieuwkomers in Eindhoven

In dit hoofdstuk vindt u de resultaten van dit onderzoek en mijn analyse hiervan. In figuur 2 vindt u een overzicht van de thema's die in dit onderzoek naar voren zijn gekomen. In dit hoofdstuk worden de thema's uit de codeboom besproken. Eerst is gekeken naar alle nieuwkomers en hun ervaringen met de verschillende onderdelen van het integratieproces. Deze worden geïllustreerd met fragmenten uit de interviews. Achter deze fragmenten wordt steeds de leeftijd en de duur van verblijf in Nederland vermeld.

4.1 Integratie

In deze paragraaf wordt het onderdeel 'Integratie' behandeld, de resultaten die uit de interviews naar voren komen over de eerste ervaringen van de nieuwkomers in Nederland. Wat ze ervan vinden om te wonen in Nederland en de kansen die ze hier in Nederland hebben.

4.1.1 Eerste ervaringen

Uit de data is naar voren gekomen dat bij de eerste ervaringen die de nieuwkomers hadden vaak de taal voorop stond. Dit gold voor alle nieuwkomers. Door deze moeite met de taal geven ze aan dat het maken van sociale contacten ook moeilijker verloopt.

'De eerste stap is taal, als je hebt taal half van die weg is goed, die is klaar en je kan beginnen. Maar die taal is echt belangrijk.' (26 jaar, 2 jaar in Nederland)

'Ja, mijn Nederlands verbeteren ja mijn sociaal leven ook verbeteren alleen een reden voor mij niet zo sociaal leven.' (26 jaar, 3 jaar in Nederland)

De eerste tijd was moeilijk voor de nieuwkomers omdat ze veel zelf moesten doen. De alleenstaande moeders en de getrouwde nieuwkomers moesten de zorg voor de kinderen op zich nemen en er moest overal naar toe worden gelopen omdat er geen auto was. Een van de nieuwkomers gaf aan dat dat juist een goed ervaring voor haar is, met veel verschillende mensen in een stad wonen. Het was voor een aantal van de nieuwkomers moeilijk dat je veel dingen moet betalen in Nederland:

'Beetje moeilijk van allerlei dingen betalen, bijvoorbeeld niet goede baan hebben en ja meteen zo spannend van betalen per maand. Je moet betalen.' (45 jaar, 3 jaar in Nederland)

4.1.2 Wonen in Nederland

De meeste nieuwkomers geven aan dat ze Nederland een leuk land vinden om in te wonen. Het is een goede ervaring om hier te wonen. Meedoen met de feestdagen in Nederland is een leuk ervaring. Ze hebben geen klachten over Nederland.

4.1.3 Kansen in Nederland

Uit de data is naar voren gekomen dat de nieuwkomers het moeilijk vinden om een goede stage of baan te vinden in de functie die bij hun past. Daarmee is het ook moeilijk om gemotiveerd te blijven zoeken naar een baan. Vooral de hoog opgeleiden nieuwkomers geven aan dat de kansen hier best

laag voor hen zijn. Ze voelen onbegrip door de Nederlandse mensen. Ze hadden in hun eigen land een hogere positie en zijn bang dat ze hier alleen schoonmaakwerk te kunnen gaan doen. Een van de nieuwkomers heeft een diploma waarmee ze in haar eigen land ver kan komen, maar ze wil de taal verbeteren en hier hogerop komen door hard te werken:

'In mijn land ja een persoon met een diploma met een hoge opleiding in mijn land kan niet een slechte situatie zijn of hebben. Is ik denk dat in mijn land, ik beter mogelijkheden zou kunnen vinden tegenwoordig.' Maar ik weet er zijn sommige deuren open voor mij.' (31 jaar, 1.5 jaar in Nederland)

De laag opgeleide nieuwkomers zijn juist van mening dat er in Nederland meer kansen voor hen zijn. Ook zijn er meer kansen voor hun kinderen omdat deze hier zijn geboren en opgegroeid.

'Kinderen ik denk van wel want zij zijn hier geboren, oké we zijn allochtonen maar kinderen zijn wel hier geboren dus hebben ze de taal goed en doen heel goed op school.' (43 jaar, 15 jaar in Nederland)

4.2 Culturen

In deze paragraaf wordt het onderdeel 'Culturen' behandeld, de resultaten die uit de interviews naar voren komen over de culturele verschillen en overeenkomsten met Nederland, de omgang van de nieuwkomers met Nederlanders. Het beeld dat de nieuwkomers hebben van Nederlanders en het beeld dat Nederlanders van de nieuwkomers hebben (verkregen uit feedback van Nederlanders om hen heen). Of gebruiken, rituelen en / of symbolen die de nieuwkomers hebben botsen met samenleving waarin ze nu leven. Wat vinden ze van het leven in een multiculturele stad als Eindhoven.

4.2.1 Culturele verschillen en overeenkomsten met Nederland

Uit de data is naar voren gekomen dat de nieuwkomers cultuurverschillen zien in de vorm van directheid en manier van sparen. De Nederlanders zijn veel directer dan de mensen in hun eigen land en de manier van sparen gaat hier anders. Verder geven de nieuwkomers aan dat de cultuurverschillen klein zijn in vergelijking met hun eigen land en dat hier dezelfde normen en waarden zijn.

'Meestal ja de waarden zijn bijna dezelfde, je moet eerlijk zijn, je moet niet andere, ja misbruiken of iets, de waarden zijn dezelfde.' (41 jaar, 6 jaar in Nederland)

De nieuwkomers geven als voordelen van Nederland aan dat hier de mensen goed sparen en dat er voorzieningen zijn als AOW, verzekeringen, infrastructuur, kinderbijslag, uitkeringen en alimentatie. Er is in Nederland meer discipline en er wordt beter georganiseerd. De mensen leven in meer vrijheid en het is goed dat er hulp is voor nieuwkomers en vluchtelingen. Dit is in hun eigen land niet.

'Ik vind, weet je wat, ik vind het leuk dat jullie interesse hebben in integratie van buitenlanders maar niet voor de instantie maar dat is voor jouw studie dus ja. Hoe belangrijk is die integratie voor jullie Nederlanders dus ik zei wij hebben in mijn land hebben wij ook veel buitenlanders zeker maar zij krijgen helemaal geen hulp van de regering en ook van andere instanties dus doe maar kun je veel dingen doen als buitenlanders maar hier is wel belangrijk de situatie van allochtonen dus dat is goed. (31 jaar, 1.5 jaar in Nederland)

Als nadelen van Nederland geven ze aan dat het hier stressvoller is, er wordt van je verwacht dat je presteert. Je moet in Nederland altijd eerst een afspraak maken. In eigen land krijgen kinderen van ambtenaren financiële steun bij studeren (Indonesië). In eigen land wordt minder belasting betaald (Marokko) Eén van de nieuwkomers mist het samen zijn met anderen.

'Is allemaal kennismaking elkaar en ja dat vind ik wel ik mis wel dat de samen zijn in het geheel hier.' (40 jaar, 12 jaar in Nederland)

Er is in Nederland veel verspilling in de supermarkten. Een van de nieuwkomers geeft aan dat het voor haar niet goed is als mensen eerst gaan samenwonen voordat ze gaan trouwen, ze wil dat haar kinderen dit later niet doen.

'Ik ben getrouwd ik ga niet samenwonen mijn kinderen zijn nog klein ik hoop in toekomst dat niet gebeuren voor hun, voor het huwelijk, want doen geen samenwonen eigenlijk, gewoon die relatie mag met mensen eerst moet je trouwen en dan zeg maar met vrouw, meisje of jongen noem maar op bij ons is anders.' (43 jaar, 15 jaar in Nederland)

4.2.2 Omgang met Nederlanders

Een deel van de nieuwkomers geeft aan dat ze nog geen vriendschappen hebben met Nederlanders maar dat ze hier wel voor open staan en graag meer Nederlanders willen leren kennen. Een van de nieuwkomers heeft een hele sterke vriendschap met een Nederlandse vriendin.

'Ik heb een ik weet niet ik moet vriendin noemen zij is meer dan een vriendin voor mij zij is Nederlander. Ik kan zeg maar soms ik zeg jij bent mijn stiefmoeder, ik vind het jammer ook stief, zij is echt lief, dus ik heb heel veel contact met haar ik voel me als ik voel me niet goed ik ga gewoon even langs. Het is net als mijn ouders ik ga even kopje koffie drinken en praten zij weet ook en altijd zij zegt altijd welkom zij voelt ook zo zeg maar kind gaat naar hun zelfde zij geeft mij heel veel en ik geef haar ook gewoon wij hebben ja ik zij begrijpt mij als ik heb probleem of ik wil met iemand praten liever ik ga met haar praten zij luistert heel goed naar mij.' (36 jaar, 7 jaar in Nederland)

De nieuwkomers zien als voordelen van een vriendschap met Nederlanders; je kunt van ze de taal en de cultuur leren. De Nederlanders zijn behulpzaam en aardig. Een van de nieuwkomers geeft aan een goed contact te hebben met haar burens. Een andere nieuwkomer geeft aan dat een

gemeenschappelijk doel (geloof) helpt om contacten te leggen. Op de vraag of de nieuwkomer ook contact heeft met Nederlandse mensen gaf ze als antwoord:

Ja, van mijn kerk en daar heb ik meer vriendschap met mensen die komt uit die woont hier in Nederland, maar daar is de eerste band uit zijn geloof.' (41 jaar, 6 jaar in Nederland)

Als nadeel van de omgang met Nederlanders zien de nieuwkomers het taalverschil, in het begin durven ze niet op de Nederlanders af te stappen. Ook vindt één van de nieuwkomers het vreemd wanneer twee mensen van hetzelfde geslacht samen zijn. Hier heeft ze eerst aan moeten wennen bij de omgang met Nederlanders.

'Bijvoorbeeld soms zijn mensen een relatie met dezelfde vrouwelijk of mannelijk is voor mij een beetje raar. Ja mannen samen en vrouwen samen in Nederland (45 jaar, 3 jaar in Nederland)

4.2.3 Beeld van Nederlanders

Uit de data is naar voren gekomen dat de nieuwkomers Nederlanders zien als; behulpzaam, geduldig, sterk, direct (nee is nee en ja is ja) openminded, initiatief nemend, actief, ambitieus, georganiseerd, grappig. Ze kunnen in het begin weleens afstandelijk zijn en er zijn Nederlanders die allochtonen niet leuk vinden. Veel van de nieuwkomers geven aan de Nederlanders als positief en vriendelijk te zien. De Nederlanders zijn lief voor allochtonen mensen. Eén van de nieuwkomers vertelde iets wat ze erg leuk vond aan Nederlanders:

'Als iemand op mijn voet 'pieuw' (gaat staan) zij zegt tegen mij sorry sorry, dat is niet typisch voor Rusland maar als ik sta op voet van andere man deze man zegt ook sorry dus is funny ik denk als jij volgens mij Nederlanders zijn aardig.' (26 jaar, 2.5 - 3 jaar in Nederland)

Nederlanders verwachten 120% op professioneel gebied, ze zijn druk met dit werk en maken altijd afspraken. De feestdagen zijn leuk en fietsen, wat typisch Nederlands is, valt ook in de smaak.

'Niet zo speciale dingen alleen voor fietsen dat is voor mij heel interessant en heel leuk geweest.' (45 jaar, 3 jaar in Nederland)

4.2.4 Beeld Nederlanders over nieuwkomer (ontvangen feedback)

De nieuwkomers hebben als feedback van bijvoorbeeld de leidinggevende op hun stage gekregen dat ze goed gewerkt hebben en gemotiveerd zijn. Een andere nieuwkomer vertelt dat Nederlanders haar gastvrij en vrijgevig vinden.

Ja, veel mensen veel Nederlanders mijn burens en ik ben gastvrij en ik wil altijd iets leuk dingen doen voor hen als ik ja heb bezoek en dus ik heb altijd drinken en als ik iets anders heb of iets gemaakt of iets ik geef altijd. (41 jaar, 1.5 - 2 jaar in Nederland)

Verder worden de nieuwkomers door Nederlanders, spontaan, loyaal en positief genoemd. Ook geeft één van de nieuwkomers aan goed contact te hebben met Nederlanders.

4.2.5 Botsen gebruiken, rituelen en / of symbolen met samenleving

De nieuwkomers ondervinden geen problemen bij dit onderwerp. De werkgever van stage geeft de nieuwkomer de ruimte om te kunnen bidden en ze mag gewoon haar hoofddoek dragen. Het enige wat misschien lastig is zijn de feestdagen, deze vallen niet binnen de Nederlandse vakanties.

4.2.6 Multiculturele samenleving

Uit de data is naar voren gekomen dat de nieuwkomers als voordelen van de multiculturele samenleving de volgende onderwerpen noemen: het is leuk om in deze samenleving te wonen, het is nieuw en daar zijn ze nieuwsgierig naar,

'Ik weet niet waarom is zo lief ik denk globalisatie ik, ik vind globalisatie is leuk.' (26 jaar, 2.5 - 3 jaar in Nederland)

Het is leuk verschillende tradities en mensen met verschillende nationaliteiten te leren kennen. Dat is goed voor de tolerantie en de flexibiliteit van mensen. Meer respect voor elkaar en Eindhoven wordt gezien als een open stad. Een nieuwkomer die ook in Den Haag heeft gewoond vindt het fijn dat hier in verhouding meer Nederlanders zijn waardoor ze de taal sneller kan leren. Uit de data is naar voren gekomen dat de nieuwkomers als nadelen van een multiculturele samenleving de volgende onderwerpen zien: Het is leuk om in een multiculturele samenleving te wonen maar door de dagelijkse routine raakt ze niet snel in contact met andere mensen.

In Eindhoven ja dat is prima, ik vind het niet ja maar ja op de straat gaat het altijd met dezelfde mensen het is niet als jij gaat naar een normaal gewoon routine dan heeft ik niet zoveel contact met mensen van buiten.' (41 jaar, 6 jaar in Nederland)

Eén van de nieuwkomers vertelde dat ze zich niet altijd veilig voelt wanneer ze in een buurt komt waar veel verschillende allochtonen wonen. Ze heeft het idee dat er criminelen tussen zitten en geeft aan dat deze mensen door educatie en opvoeding anders zijn op sociaal gebied. Een andere nieuwkomer geeft aan dat sommige mensen van andere culturen voordringen op de markt en praten achter je rug, maar dit doen mensen van alle nationaliteiten volgens deze nieuwkomer:

'Met de mensen ja sommige mensen zijn aardig sommige mensen ook aardig maar praten over je achter de rug praat over jij dus ja ik dacht dat zij is aardig ik bedoel ja aardig is aardig maar toch ik heb gehoord van anderen dus ja zij of hij praat over mij achter mijn rug dus ik denk dat verschillende mensen ja.' (41 jaar, 1.5 - 2 jaar in Nederland)

4.3 Sociaal netwerk

In deze paragraaf wordt het onderdeel 'Sociaal netwerk' behandeld, de resultaten die uit de interviews naar voren komen over het sociale netwerk van de nieuwkomers. Hebben ze familie hier, hebben ze vrienden, zijn ze aangesloten bij een gemeenschap of een organisatie. Hebben ze contacten bij de school van hun kinderen en welk ondersteuning krijgen en geven ze aan deze bovengenoemde mensen.

4.3.1 Familie

Een groot deel van de nieuwkomers verteld dat ze geen familie in Nederland heeft. Wel hebben een aantal van hen de familie van hun partner waar ze mee om gaan hier wonen.

4.3.2 Vrienden

Op een nieuwkomer na geven ze aan dat ze allemaal een paar goede vrienden hebben. De meeste zijn mensen van dezelfde nationaliteit of van andere nationaliteiten. Eén van de nieuwkomers heeft geen vrienden en wil wel graag een vriendin vinden om alles mee te delen.

'Ik hoop alleen maar dat ik een goede vriendin kan vinden dat die echt ja als je een goede persoon hebt een goede vriendin hebt dat is ook een steun snap je? Als je samen meedenken of samen delen of elkaar helpen is altijd leuk.'(43 jaar, 15 jaar in Nederland)

Eén van de nieuwkomers geeft aan een sterke vriendschap te hebben met een Nederlandse vriendin (zie ook citaat in paragraaf 4.2.2). Als voorbeeld van wat ze hebben gekregen van en gegeven aan hun vrienden geven ze, meer tolerantie, steun, praten, begrip, gezelligheid, materiële hulp, hond uitlaten, op kinderen passen en elkaar naar een afspraak brengen.

4.3.3 Gemeenschappen en Organisaties

Een aantal van de nieuwkomers zijn aangesloten bij gemeenschappen of organisaties waarbij ze ondersteuning krijgen. Eén van de nieuwkomers is bijvoorbeeld lid van een kerkgemeenschap en krijgt hiervan materiële hulp en mentale ondersteuning in de vorm van ervaringen delen met elkaar. Twee van de nieuwkomers gaan regelmatig met een Indonesische organisatie leuke dingen doen en organiseren. En één van de nieuwkomers wisselt ervaringen uit bij een organisatie voor Zuid Amerikanen. Eén van de nieuwkomers helpt op de basisschool van haar kinderen bij het overblijven en daar haalt ze steun bij één van de andere overblijfmoeders.

4.3.4 School kinderen

Op de school van de kinderen hebben een paar van de nieuwkomers contact met de andere moeders op het schoolplein. Dit is wel met de moeders die ook een andere nationaliteit hebben en dit is meer een formeel contact.

4.3.5 Ondersteuning

Uit de data is naar voren gekomen dat de nieuwkomers als het om ondersteuning gaat het volgende te zeggen hebben: de ondersteuning die SNV Brabant Centraal biedt met de Stagecarroussel heeft veel geholpen, het is ook fijn dat het gratis is. Een aantal van de nieuwkomers is vooral ondersteund door hun partner en de alleenstaande nieuwkomer mist juist een partner om haar te kunnen helpen.

‘Soms ik mis het dat ik heb geen man en dan misschien als ik thuis ben of mijn zoon is ziek en ik heb afspraak en die ik kan niet met mijn kind daar naartoe gaan dus daar mis ik ondersteuning.’ (33 jaar, 3 jaar in Nederland)

De nieuwkomers hebben financiële ondersteuning nodig bij het volgen van een opleiding of bij het vinden van hun weg naar bijvoorbeeld het belastingkantoor. In het begin durfde een aantal nieuwkomers niet zelf dingen te vragen maar hebben dit uiteindelijk wel zelfstandig gedaan en hiernaast ook ondersteuning gekregen uit onverwachtse hoek: de mensen uit haar kerkgemeenschap

‘ Zij kunnen wel zien dat ik heb geen idee en ja maar dat was echt ik kon niet zien en zij kunnen wel dat ik weet niks.’ (41 jaar, 6 jaar in Nederland)

4.4 Identiteit

In deze paragraaf wordt het onderdeel ‘Identiteit’ behandeld, de resultaten die uit de interviews naar voren komen over de aanpassing van de nieuwkomers in de Nederlandse samenleving, of het vasthouden aan eigen normen en waarden. De persoonlijkheid van de nieuwkomers, de voordelen en nadelen van hun leven in Nederland en de veranderingen in hun identiteit / persoonlijkheden hierin. En de wil om te ontwikkelen en de manier waarop. Ook worden hier de resultaten van de ideeën van de nieuwkomers over de ontwikkeling van hun kinderen besproken.

4.4.1 Aanpassen of eigen normen en waarden vast houden

De meeste nieuwkomers geven aan zich wel te hebben aangepast. Ze hebben de goede dingen van beide culturen gepakt en deze eigen gemaakt.

‘Ik heb heel veel mijzelf aangepast met zeg maar met omgeving omdat word makkelijker hè ik heb wel mijn eigen zeg maar sommige dingen ik ben bijvoorbeeld uit Iran ik hou dit gewoon zo maar heel veel dingen ik zeg nee ik moet met omgeving aanpassen ik vind het wel fijner want ik woon hier en heel veel dingen ik moet met die regels gewoon doen en leren.’ (36 jaar, 7 jaar in Nederland)

Sommige gewoontes van de Nederlanders zijn anders zoals het samenwonen voor het huwelijk, dit vindt één van de nieuwkomers geen goede gewoonte en wil ook dat haar kinderen dit niet zullen doen later (zie ook citaat in paragraaf 4.2.1)

4.4.2 Persoonlijkheid en ontwikkeling

Uit de data is veel over de persoonlijkheden van de nieuwkomers naar voren gekomen. Ze geven aantal eigenschappen aan die ze gebruiken om hun plaats in deze samenleving te veroveren. Een heeft een roze bril en ziet alles positief in, ze is een doorzetter, ze denkt dat je anderen niet kan veranderen maar jezelf wel, als je zelf aardig bent worden andere mensen dit ook.

'Ik denk als jij volgens mij Nederlanders zijn aardig misschien niet helemaal mensen Nederlanders maar ik denk meerderheid misschien ik heb rode bril, roze bril.' (26 jaar, 2.5 - 3 jaar in Nederland)

Ze geven persoonlijke eigenschappen aan als gastvrij, aanpassingsvermogen, bescheiden en terughoudend, fijn om bezig te blijven en leuk om te praten met ander, bij voorkeur vriendelijke, mensen. Eén van de nieuwkomers was bang dat de communicatie fout zou gaan bij officiële dingen. Eén van de nieuwkomers weet wat ze wil en hoe ze iets kan doen. Een andere nieuwkomer heeft de eerste twee jaar in een bubbel geleefd omdat ze een volledig gemeubileerd huis met alles erop en eraan had (via de baan van haar man). Hierna kreeg haar man een andere baan en moest ze alles opeens in haar eentje regelen. Hierdoor was ze bang, boos en verdrietig omdat deze twee jaar haar realiteit waren en ze niet wist hoe het echt was. Ze dacht dat er iets mis met haar was maar terugkijkend weet ze wel dat dit niet zo is. Ze wil er nu voor zorgen dat ze ook bijdraagt aan deze maatschappij.

Ja, daar als ik wil alleen in de internationaal bubbel dan is het heel makkelijk volgens mij om iets altijd te pakken en te doen. Maar ik zeg ik wil in het Nederlandse samenleving ook iets doen en dan moet ik eerst taal beheersen en dat was ik bezig met en dat was niet zo fijn in de begin maar ook met mij ik was heel boos ik dacht de ervaring van de eerste twee jaar was de echte wereld en ik zag dat niet dat het was niet dezelfde.' (41 jaar, 6 jaar in Nederland)

Voordelen die de nieuwkomers ervaren hebben tijdens hun verblijf in Nederland: ze sterker, actiever, flexibeler, socialer, zelfstandiger, ondernemender en gemotiveerder. Ze hebben meer zelfkennis gekregen en durven meer nu ze hier zijn. Vroeger kregen ze veel steun van hun familie maar nu moeten ze alles alleen doen. Ze zijn trots op de manier waarop ze dit aanpakken, de eigen verantwoordelijkheid geeft hen een goed gevoel een gevoel van eigenwaarde. Ze weten nu wie ze zijn, de cultuur is anders maar het hart is hetzelfde.

'Meteen als ik alleen alleenstaand wordt dat ik alleen voor mijzelf woont dan zit ik sterk en daar leer ik dat ik moet doorgaan en ik moet voor mijzelf doen want niemand gaat voor jou doen alleen eerste organisaties zoals SNV los van deze je moet voor jezelf zorgen je moet voor jezelf doen.' (33 jaar, 3 jaar in Nederland)

Ze nemen meer initiatief en hebben geleerd om te gaan met verschillende mensen en culturen. Ze zijn daarmee ook bewuster van hun eigen cultuur en toleranter ten opzichte van de andere culturen. Door een moeilijke situatie heeft de nieuwkomer veel geleerd en is ze een andere persoon geworden, ze is

gegroeid en ontwikkeld. De nieuwkomers geven aan dat het belangrijk is om een doel in je leven te hebben en te werken aan een toekomst.

'Ik ben blij ik ben trots op mijzelf want ik zie ook ik zeg niet ik kan meer doen maar ik zie bijvoorbeeld vrouwen bij ons hun is heel bijvoorbeeld negen jaar of tien jaar in Nederland en hun wil nog niet integreren. Hun wil niet, alleen moet altijd man moet doen bij hun en dat is makkelijk en dat wil ik niet makkelijk, wanneer.' (26 jaar, 2 jaar in Nederland)

De nieuwkomers geven aan dat ze zichzelf graag willen ontwikkelen, door te studeren en een baan te vinden. Dit is erg belangrijk voor ze. Ze willen graag een stabiele basis voor de kinderen bieden. Ze vinden het goed om de Nederlandse mentaliteit, de wet en de cultuur te leren kennen, zodat je weet wat wel en niet mag. Ze willen graag de taal verbeteren en nieuwe mensen leren kennen. Ze vinden het vervelend om niets te kunnen doen, ze willen zich nuttig maken in de samenleving waarin ze nu leven. Ze willen elke dag meer leren door vallen en opstaan.

'In de contact ja daar hulp wil ik graag als dat kan meer contact met de mensen te komen en mijn taal ook mij taal verbeteren.' (33 jaar, 3 jaar in Nederland)

Een aantal nieuwkomers geeft ook nadelen over hun veranderde identiteit aan: Eén nieuwkomer geeft aan nu een mens met angst te zijn en dat ze verlegen is. Ze was in haar eigen land onafhankelijk en hier niet.

'Ja, ik voel me niet meer ja niet hoe moet ik zeggen. Ik ben ik voel me een mens met angst, bang verlegen af en toe. (Nu of toen) Nu tegenwoordig, ja en ja ik soms af en toe ik kan niet herkennen. Waarom ik kan wel dat doen. Maar misschien dat komt dat ik weet dat welke zijn mijn grenzen hier, met de taal met de contacten misschien. thuis niet in mijn land was ik een vrouw, ik zal zeggen een heel onafhankelijke vrouw, ja van ouders van partner ja, ik werkte daar ik heb een huis gehad ik krijg een salaris een eigen salaris dus ja die dingen vind ik dat maakt je leven meer onafhankelijk en vrijheid.' (31 jaar, 1.5 jaar in Nederland)

Eén van de nieuwkomers heeft na de scheiding van haar man een tijdje in een asielzoekerscentrum gezeten en gaf aan wat de onzekerheid met haar deed:

'Jij moet gewoon afwachten was zo moeilijk, zij gaan ja zeggen ze gaan nee zeggen het is moeilijk voor jou leven om te beslissen wat ik wil doen en dat jij weet niet wat gaat gebeuren voor jou leven jij gaat hier blijven of niet het is echt moeilijke situatie misschien jij krijgt morgen brief en jij moet weg.' (36 jaar, 7 jaar in Nederland)

Weer een andere nieuwkomer gaf aan dat ze moeite heeft gekregen met haar mensenkennis. Een ander heeft vaak heimwee en een andere nieuwkomer geeft aan spijt te hebben van haar inzet tijdens haar taallessen hier, ze had achteraf meer haar best willen doen.

4.4.3 Ontwikkeling kinderen

Een aantal van de nieuwkomers vertelde wat ze belangrijk vonden aan de ontwikkeling van hun kinderen, waar de kinderen problemen mee hebben en waar misschien ondersteuning geboden zou kunnen worden: Voor de kinderen is het goed om om te gaan met mensen van hun eigen cultuur, het is goed als de kinderen meerdere talen en culturen leert kennen. Eén nieuwkomer wilde haar kind ook les geven naast de Nederlandse school over haar eigen cultuur en extra wiskunde les maar heeft er toch voor gekozen haar kind de kans te geven een 'normale' schooltijd te ervaren. Het is volgens haar goed om de kinderen dezelfde school ervaring te bieden als de andere kinderen om hen heen. Ze gaan dus naar een Nederlandse school en doen na school mee met activiteiten als paardrijden of zwemmen. De nieuwkomer die met haar dochter in het asielzoekerscentrum heeft gezeten gaf aan dat haar kind toch naar een Nederlandse school is geweest, omdat het onderwijsaanbod bij asielzoekerscentra minder goed is. Het is belangrijk dat de kinderen goed opgevoed worden en gaan studeren voor hun toekomst en om goed in de maatschappij te staan. Eén van de nieuwkomers is bezorgd over de toekomst van de kinderen.

'Die jonge mensen moeten snel werken en moet belast van zijn studie en zijn prestatie en moet kan studeren presteren en werk en geld verdienen om later een werk en goede functie en presteren zijn functie.' (40 jaar, 12 jaar in Nederland

4.5 Basisinformatie

In deze paragraaf wordt het onderdeel 'Basisinformatie' behandeld, de resultaten die uit de interviews naar voren komen over de leeftijden, de hoogst genoten opleiding en de samenstelling van de gezinnen van de nieuwkomers. Het land van herkomst, de duur van hun verblijf in Eindhoven en Nederland en de reden van hun immigratie.

4.5.1 Leeftijd

De nieuwkomers uit dit onderzoek hebben de leeftijd tussen zesentwintig en vijfenvierzig jaar. Er zijn hierin geen verschillen tussen de twee groepen; hoog en lage opgeleiden nieuwkomers.

4.5.2 Hoogst genoten opleiding

Uit de data is naar voren gekomen dat er een verschil in opleidingsniveau is tussen de twee groepen van nieuwkomers; de hoogopgeleiden groep hebben een HBO of Universitaire opleidingen gedaan. De laagopgeleiden nieuwkomers hebben de middelbare school gedaan.

4.5.3 Samenstelling gezin

Vijf van de nieuwkomers zijn getrouwd, drie daarvan hebben een of twee kinderen. Twee wonen samen met een partner, waarvan een met twee kinderen die in eigen land wonen. Drie van de nieuwkomers zijn alleenstaand nadat ze allen gescheiden zijn van hun man, ze hebben alle drie een of twee kinderen. Twee van deze nieuwkomers hebben een eigen woning, een van hen woont in een

opvanghuis. Wat hier opvalt, is dat de alleenstaande nieuwkomers allen een laag opleidingsniveau hebben.

4.5.4 Land van herkomst

Drie van de nieuwkomers komen uit Iran, twee uit Indonesië. De rest uit Peru, India, Rusland, Marokko en Nigeria.

4.5.5 Duur verblijf Nederland (Eindhoven)

Deze groep van tien nieuwkomers verblijven tussen twee en vijftien jaar in Nederland.

4.5.6 Reden immigratie

Vier van de nieuwkomers zijn naar Nederland gekomen omdat ze trouwde met een Nederlandse man. Hiervan zijn er twee gescheiden. Twee nieuwkomers zijn gaan samenwonen met een Nederlandse man. Twee nieuwkomers zijn naar Nederland gekomen omdat hun echtgenoot een baan kreeg in Nederland. Twee nieuwkomers zijn met hun echtgenoot uit eigen land in Nederland gaan wonen, waarvan er een is gescheiden van haar man. De vraag waarom één van de nieuwkomers naar Nederland was gekomen beantwoordde ze volmondig met; 'Liefde!' en gaf hierna aan:

Ja, dat was een moeilijke beslissing maar toch moest ik ja een beslissing genomen om naar Nederland te komen voor mijn man, zou zo moeilijker zijn de situatie van hem in mijn land. Voor mij ook eigenlijk hier maar ja. (31 jaar, 1.5 jaar in Nederland)

4.6 Deelname projecten

In deze paragraaf wordt het onderdeel 'Deelname projecten' behandeld, de resultaten die uit de interviews naar voren komen over de deelname aan projecten van de deelnemers. De ervaringen van de nieuwkomers bij het project Stagecarrousel en de pluspunten die ze benoemen en de ideeën die ze hebben voor verbeterpunten.

4.6.1 Bij SNVBrabant Centraal

Alle tien de nieuwkomers zijn deelnemers van het Stagecarrousel. Ook volgt een deel van de nieuwkomers taallessen bij SNV Brabant Centraal. Naast de lessen bij SNV Brabant Centraal volgen / volgden de nieuwkomers ook taallessen bij STE (Studiecentrum Talen Eindhoven), ROC, in een buurtcentrum, bij het Stercollege en op de basisschool van de kinderen.

4.6.2 Ervaring Stagecarrousel

Uit het onderzoek is naar voren gekomen wat de ervaringen waren die de nieuwkomers bij de Stagecarrousel hebben opgedaan. De nieuwkomers geven aan dat het moeilijk is om bedrijven zover te krijgen om stageplekken aan te bieden. De nieuwkomers hebben gehoord over SNV Brabant Centraal via de gemeente en via een vriendin.

De pluspunten die de nieuwkomers benoemen zijn: Het is goed om ervaringen te delen met elkaar, Stagecarrousel is goed voor de ontwikkeling en de toekomst, het heeft veel geholpen. Het geeft een doel en heeft de horizon verbreed. Het is een hele goede en fijne organisatie, waar nieuwkomers en vluchtelingen geholpen worden om actief te zijn. De nieuwkomers geven aan heel veel geleerd te hebben. Ze leren iedere keer iets bij, zoals solliciteren en met bedrijven in contact komen

‘Ja, natuurlijk wij hebben in stagecafé ook voor stagecafé elke keer als ik ga naar die cursus ik leer iets woord of manier of iets anders mijn taal verbeteren.’ (26 jaar, 2 jaar in Nederland)

Ze hebben er meer durf door gekregen bijvoorbeeld bij het stagecafé waar ze in contact kwamen met de werkgevers. Ze gaven aan dat dit een hele goede oefening voor ze is geweest. De ondersteuning bij het solliciteren is ook erg fijn en de stages zijn goed voor sociale contacten

‘Ik ga naar de les ik heb met andere vrienden nieuwe vrienden ontmoet ook nu met de stage ik heb veel meer contact met verschillende mensen.’ (41 jaar, 1.5 – 2 jaar in Nederland)

Verbeterpunten die door de nieuwkomers genoemd werden: Misschien kan er ook op privégebied aandacht besteed worden aan de nieuwkomers. De nieuwkomers willen graag dat SNV Brabant Centraal hun invloed gebruikt om achter de nieuwkomers te gaan staan als ze gaan solliciteren en als ze een opleiding of stageplaats willen vinden. Eén van de nieuwkomers geeft aan dat ze meer wil doen in plaats van alleen maar praten en ze vertelt dat een vriendin een vergelijkbaar project volgt bij Trabajo en dat daar de ondersteuning vooral financieel beter is, daar wordt namelijk betaald om een rijbewijs te halen.

‘Trabajo ik heb wel gezien zijn doen wel heen veel voor deelnemers om de stageplek vinden of werk en opleiding echt goed, ik ken hun zeg maar paar mensen een van hun bv hij had helemaal geen mogelijkheid om te gaan stage lopen of weet ik niet opleiding volgen en zij hebt echt geholpen om die enigste ding zij dacht wij kan wel dit doen voor jou dus jij hebt punt en kan makkelijk werk krijgen of iets doen bv wij kunnen jou helpen om jou rijbewijs halen en jij kan meer solliciteren bv bij ja dus zij vraag heel veel bv jij hebt rijbewijs of niet heel veel chauffeur maar als jij hebt geen rijbewijs maar die Trabajo heeft ook voor hem betaald om te gaan rijbewijs krijgen.’ (36 jaar, 7 jaar in Nederland)

4.7 Tips en ideeën

In deze paragraaf wordt het onderdeel ‘Tips en ideeën’ behandeld, de resultaten die uit de interviews naar voren komen over tips en ideeën die de nieuwkomers hebben voor andere / nieuwe nieuwkomers, voor SNV Brabant Centraal, voor de maatschappij en andere instanties. En u vindt in deze paragraaf ideeën van de nieuwkomers over eigen initiatieven waar de nieuwkomers aan mee zouden willen werken.

4.7.1 Voor nieuwkomers

Als tips en ideeën voor ‘nieuwe’ nieuwkomers geven de nieuwkomers het volgende: Begin met de taal te leren, dit is de basis van integratie, dit is beter voor je toekomst en om werk te vinden, probeer

zoveel mogelijk taallessen te volgen en lees hiernaast ook Nederlandse boeken en kranten. Probeer een goede studie en werk te vinden en grijp alle kansen aan die je kunt krijgen. Ga bijvoorbeeld om werkervaring op te doen vrijwilligerswerk doen. Vertel aan iedereen wat je wilt doen en leren en zorg dat je een doorzetter blijft of wordt, motivatie is belangrijk. Je moet voor jezelf zorgen, niemand gaat dat voor jou doen. Kijk zonder vooroordelen naar mensen en ben sociaal, probeer in contact te komen met andere mensen en praat met hun. Vergeet niet dat wanneer één persoon slecht is dat niet iedereen slecht is. En zorg dat je snel met SNV Brabant Centraal in contact komt omdat zij je heel goed kunnen helpen.

'Ik denk als jij ik denk als jij aardig bent andere mensen ook meer ook toleranter zijn.' (26 jaar, 2.5 – 3 jaar in Nederland)

4.7.2 Voor SNV Brabant Centraal

De nieuwkomers hebben een aantal ideeën voor SNV Brabant Centraal. Ideeën voor voorlichtingsbijeenkomsten in de vorm van:

- Nederlanders meer kennis geven over andere culturen (met muziek, eten etc.)
- Voor nieuwkomers bijvoorbeeld per 3 maanden – half jaar voorlichting organiseren over mogelijkheden als: vrijwilligerswerk voor werkervaring. Over de weg vinden in Nederland en welke mogelijkheden er zijn met opleidingen en werkgelegenheid.

Contacten leggen tussen:

- Vrijwilligerspunt en dit soort instanties en de nieuwkomers
- Mensen met dezelfde taal, 'oude' nieuwkomers helpen de 'nieuwe' nieuwkomers
- Nieuwkomers en Nederlanders
- Nieuwkomers om ervaringen te delen

Nieuwkomers nog meer motiveren om door te zetten, ze een steun in de rug geven. Ze motiveren om bijvoorbeeld vrijwilligerswerk te doen als ze nog geen werk kunnen vinden. Bij het project Stagecarrousel de rest informeren over uitvallende deelnemers. Meer Stagecarrousel organiseren, stagecafé blijven organiseren, is goed voor de oefening en drempels over stappen. Na stage ondersteuning blijven bieden in solliciteren. In het project ook in gaan op privégebied van de nieuwkomers en ondersteuning hierin. Proberen de mentaliteit van de bedrijven te veranderen over het aanbieden van stages.

'Ja, ik denk een beetje voor Stagecarrousel als privé dingen helpen voor iemand kan beter alleen les of alleen geleerd voor welk boekje of welk boek. Ja, ik heb ook probleem hebben of ik weet het niet hoe kan ik contactpersoon met dienst bijvoorbeeld gemeente of belastingdienst of die andere kant helpen dan heel beter.' (45 jaar, 3 jaar in Nederland)

4.7.3 Voor maatschappij algemeen en andere instanties

Zorgen voor meer communicatie tussen Nederlanders en buitenlanders. Contacten maken tussen ouderen, die tijd over hebben en nieuwkomers die bijvoorbeeld Nederlands willen leren, in de vorm van samen naar een café gaan bijvoorbeeld. Advies voor de Nederlanders: spreek eens een nieuwkomer aan en help deze persoon zoveel je kunt door de weg te wijzen bijvoorbeeld. Contacten leggen tussen nieuwkomers en Nederlanders om hen te helpen de weg te wijzen. Mensen moeten de achtergrond van buitenlanders leren kennen, ze komen niet alleen banen inpikken.

Proberen een oplossing te vinden voor de gestopte subsidie, het is namelijk erg moeilijk zelf dit geld op te brengen. Bedrijven moeten de nieuwkomers meer kansen bieden op stagegebied meer open staan voor deze doelgroep. Ze kunnen ook alleen meekijken, want dit kan al leerzaam zijn en er zit dan geen of weinig begeleidingstijd in voor de bedrijven. Niet alleen zorgen voor re-integratie hulp maar ook de bedrijven en de wethouder proberen zich in te zetten voor de nieuwkomers. Het inzetten van microcredit in Nederland. Nieuwkomers adviseren over subsidies die wel beschikbaar zijn.

‘Ja, en die wethouders dat moet echt de bedrijven moeten band met de wethouders dat de wethouders de burgemeester de bedrijven en die zegt jullie mentaliteit moet laat maar die mensen gewoon observeren bij jullie.’ ‘Wil ik een stage voor de mensen van de hoge opgeleide buitenlandse vrouwen maar als de minister van werk en inkomen ja partij van de arbeid en dan wethouder van werkgelegenheid dat kan niet praten jullie hebben een functie jullie hebben een touwtje in jou hand voor een succes van de bevolking van de inwoners ik ben twaalf jaar inwoner van de gemeente Eindhoven ja ik heb recht om mijn leven hier om te waardering groeien. (40 jaar, 12 jaar in Nederland)

Het ROC en de gemeente kunnen meer navraag doen na trajecten over hoe het gaat met deelnemers. Eén van de nieuwkomers heeft een kans gemist om een opleiding te volgen doordat ze slecht was geïnformeerd door de Stichting ‘Enter’. Bij asielzoekerscentra het onderwijs voor kinderen verbeteren. Het leven in asielzoekerscentra meer kwaliteit geven, het was niets. Het personeel van COA (Centraal Orgaan opvang asielzoekers) was niet aardig tegen cliënten, misschien kan hier aan gewerkt worden. Het personeel van vluchtelingenwerk dat bij het asielzoekerscentra werkte was wel aardig en behulpzaam. Het is beter om nieuwkomers aan werk te helpen dan ze een uitkering te geven.

4.7.4 Eigen initiatief

De nieuwkomers hadden ook ideeën om zelf actief mee te helpen om het integratieproces van nieuwkomers en de contacten tussen nieuwkomers en Nederlanders te versterken. Deze ideeën waren:

- Een bijeenkomst organiseren voor een groep Nederlanders waarin de nieuwkomer haar eigen land presenteert, met behulp van muziek en eten uit haar eigen land.

- Met oudere Nederlanders naar musea gaan.
- Mensen met dezelfde taal en achtergrond helpen. Ze wil de nieuwkomers, bij de eerste stappen die ze als nieuwkomer zetten, helpen. De eigen ervaringen delen met andere nieuwkomers. Ze wil graag mensen helpen. Ze denkt dat andere nieuwkomers ook open staan om nieuwere nieuwkomers te helpen.
- Les geven aan kinderen in hun eigen taal en hiermee het taalniveau van de kinderen verbeteren.

‘Misschien oude mensen die beetje vervelen in het huis ja misschien wij mogen samen een naar bijvoorbeeld café gaan en praten tussen elkaar.’ (26 jaar, 2.5 – 3 jaar in Nederland)

5. Discussie

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk vindt u de conclusies waarin een kernachtige samenvatting van de belangrijkste resultaten wordt gegeven en hier is een koppeling gemaakt met de onderzoeksvragen en de theorie. In paragraaf 5.2 vindt u de discussie. Hierin worden elementen van het onderzoek die anders zijn uitgepakt dan gepland besproken waaronder de zwakke en sterke punten van het onderzoek. Verder wordt hier de bredere betekenis van de bevindingen besproken. In paragraaf 5.3 vindt u de aanbevelingen naar eventueel vervolg onderzoek.

5.2 Conclusies

De belangrijkste resultaten met betrekking tot de onderzoeksvraag worden hieronder besproken. Om de onderzoeksvraag volledig te beantwoorden worden eerst de deelvragen behandeld. Hierna zal het antwoord op de onderzoeksvraag ook helderder worden. Voor de duidelijkheid worden eerst de deelvragen benoemd, met daar onder de resultaten uit het onderzoek die daar bij passen.

Wat zijn de ervaringen en behoeftes van de vrouwelijke nieuwkomers uit Eindhoven met de keuzes die ze gemaakt hebben tijdens hun integratieproces?

De eerste keuze die de nieuwkomers hebben gemaakt is de keuze om in een ander land te gaan wonen. De meeste nieuwkomers zijn in Nederland gaan wonen omdat de partner of echtgenoot hier al woonde of ging wonen. Daarna maken de nieuwkomers de keuze om zich wel of niet aan te passen aan het land waarin ze terecht komen. In de theorie wordt door Werf (2002) gezegd dat de ene nieuwkomer zich zoveel mogelijk probeert aan te passen en verliest hiermee een deel van zichzelf en de ander probeert juist vast te houden aan zijn eigen normen en waarden en loopt het risico hiermee zichzelf te isoleren. Uit de data van het kwalitatief onderzoek is naar voren gekomen dat bijna alle nieuwkomers hebben zich aangepast, maar ze geven aan ook vast te houden aan eigen gebruiken en gewoontes. Ze ondervinden hierbij geen problemen. Ze pakken de beste elementen uit de Nederlandse gebruiken en gewoontes en de beste van hun eigen land en maken hier hun eigen gebruiken en gewoontes van. Volgens de theorie van Oudhof (2006) kunnen de nieuwkomers zich sterker opstellen wanneer ze basiskennis en vaardigheden verwerven, zoals taalvaardigheid en maatschappijoriëntatie. De nieuwkomers geven ook aan dat dit belangrijk voor ze is en dat ze hier aan willen werken.

‘Belangrijk om de taal hoe kan je de taal goed spreken en communicatie sociaal al die dingen vind ik belangrijk want ik wil hier wonen en een goede toekomst voor mijzelf en mijn zoon opbouwen en ik wil ook hier in de toekomst werken, nu is het wel moeilijk want mijn taal is niet goed genoeg maar ik weet dat in de toekomst ga ik de taal goed spreken dan ga ik een goede en leuke baan voor mijzelf vinden dan ga ik werken.’ (33 jaar, 3 jaar in Nederland)

Ze maken keuzes die gericht zijn op de toekomst, ze willen graag de taal goed leren en een goede toekomst voor henzelf en hun kinderen opbouwen. De meeste nieuwkomers geven aan het belangrijk te vinden zich te ontwikkelen en werken hier dan ook hard aan. De meeste nieuwkomers zijn ook trots op wat ze bereikt hebben. Bijvoorbeeld de alleenstaande vrouwen hebben alle drie de keuze gemaakt om bij hun man weg te gaan, en ondanks dat dit een hele zware tijd heeft opgeleverd hebben ze toch doorgezet en zijn nu trots op wat ze alleen hebben bereikt.

Wat zijn de ervaringen en behoeftes van de vrouwelijke nieuwkomers uit Eindhoven met de mogelijkheden die ze voor zichzelf hebben gecreëerd, bijvoorbeeld hen sociale netwerk?

De nieuwkomers gaven aan dat bij de eerste ervaringen die ze hadden vaak de taal voorop stond en dat ze door de moeite met de taal ook moeite hadden met het maken van sociale contacten. Verder hebben de nieuwkomers wel bijna allemaal een sociaal netwerk waar ze ondersteuning krijgen, voornamelijk in de vorm van ervaringen delen, leuke dingen doen samen, elkaar steunen en elkaar materiële steun bieden. Uit de theorie is naar voren gekomen dat de samenleving eisen kan stellen aan de nieuwkomer of hem juist kan beperken in zijn ontwikkelingen (Entzinger & Biezeveld 2003). De nieuwkomers zien inderdaad dat de samenleving de ene keer kansen biedt en de andere keer beperkingen met zich meebrengt.

Integratie, je moet willen. Kijk wij komen hier in Nederland om goede toekomst omdat in onze land is een beetje moeilijk is niet mensen ook lijf daar wij hebben alles maar onze gemeente ons land is niet rijk, misschien rijk is beetje die geld wij zien niet die geld, maar wij hebben niet die uitkering, wij hebben niet kinderbijslag wij hebben niet verzekering veel dingen dus als je hebt niet goede opleiding en goed onderwijs en iemand kan jou helpen op de goede baan je hebt niks, mensen zonder werk zonder opleiding als bijvoorbeeld ex-vrouw is gescheiden met kinderen zij krijgt niks zij heeft geen help. Dat is het verschil met Nederland en mijn land, maar mijn land is ook goed ik ben daar opgegroeid ik heb goed onderwijs gekregen.' (26 jaar, 2 jaar in Nederland)

Al de nieuwkomers zijn bezig een toekomst op te bouwen en doen daarom ook mee met het project Stagecarrousel. Ze creëren mogelijkheden voor zichzelf door alles aan te pakken wat op hun pad komt en door hard te werken aan de toekomst van hun zelf en hun kinderen. Ook de uit de theorie naar voren gekomen participatieladder van de gemeente Eindhoven (2010) beklimmen ze door bezig te zijn met hun ontwikkeling. Ze staan ervoor open nieuwe mensen te leren kennen en van hun te leren.

Wat zijn de ervaringen en behoeftes van de vrouwelijke nieuwkomers uit Eindhoven met de sociale relaties tussen de nieuwkomers en de autochtonen om hen heen?

De nieuwkomers staan open voor andere culturen en zien deze contacten als een waardevol iets. De contacten met Nederlanders geven de nieuwkomers de kans om te leren van de Nederlandse cultuur en deze contacten helpen bij het leren van de taal. De meeste nieuwkomers geven dan ook aan

interesse te hebben in meer contacten met Nederlanders. Twee van de nieuwkomers hebben een hele goede Nederlandse vriendin waar ze veel vriendschap en begrip van ontvangen. De nieuwkomers zien Nederlanders als behulpzame en directe mensen waarvan ze veel kunnen leren, zoals de taal en de cultuur van dit land.

Uit de theorie is naar voren gekomen dat ook veel allochtonen kiezen om hun omgeving te kiezen in een herkenbaar deel van de samenleving. De nieuwkomers zoeken mensen op waar ze zich vertrouwd bij voelen of die een gedeelte interesse hebben (Hortulanus & Machielse, 2002).

‘Ja daar zijn verschillende mensen ik ga naar de kerk die is een netwerk en van hun krijg ik ja wat krijg ik van hun? Is heel moeilijk om te uitleggen wat krijg ik van hun maar zij, ik ben blij met iets of ik zeg tegen hun dit is gebeurt en ik kan iets ‘share’ delen met hun de goeie of de slechte tijden.’ (41 jaar, 6 jaar in Nederland)

Volgens Gijsberts en Dagevos (2004) is er weerstand van Nederlanders ten opzichte van nieuwkomers. Echter de nieuwkomers ervaren dit niet zo, de meeste nieuwkomers geven aan het leuk te vinden om contact te hebben met Nederlanders en voelen hierin geen weerstand. Ze geven ook aan dat de allochtonen vinden dat de autochtonen vriendelijk, gezellig, netjes en hulpvaardig, maar daarentegen niet erg gastvrij, verdraagzaam en beleefd. Dit is bijna precies wat de nieuwkomers ook vertellen. Alleen de nieuwkomers geven niet aan dat Nederlanders niet beleefd of verdraagzaam zijn maar ze geven juist aan dat de Nederlanders vooral in het begin wat afstandelijk zijn.

‘De buurt komt niet naar jou.’ (41 jaar, 6 jaar in Nederland)

Uit onderzoek van Uunk (2002) blijkt dat allochtonen die meer contacten hebben met autochtonen voelen zich meer geaccepteerd dan allochtonen die in mindere mate contacten hebben met autochtonen. Hoe meer contact de allochtonen en autochtonen onderling hebben hoe positiever ze over elkaar worden. Uit de data van het kwalitatief onderzoek blijkt dat dit ook zo is. Een nieuwkomer die weinig vriendinnen heeft is minder positief over andere mensen dan een nieuwkomer die een helle goed Nederlandse vriendin heeft (zie ook de quote in paragraaf 4.2.2). Uunk (2002) geeft ook aan dat allochtonen het bestaan van meerder culturen in een samenleving goed vinden, dit blijkt ook uit de data van dit onderzoek.

‘Ja, verschillende tradities, culturen, dat is heel goed voor onze tolerantie voor onze flexibiliteit.’ (26 jaar, 3 jaar in Nederland)

Vlaar en Broekman (2000) geven aan dat de nieuwkomers het initiatief om een praatje te maken met een autochtoon niet zo snel nemen, dit wordt bemoeilijkt door het taalprobleem en de lichaamstaal (elkaar niet aankijken of een gesloten houding). Een van de nieuwkomers bevestigt dit.

‘Ik vind Nederlandse vrouwen een beetje anders wat ik zie bij school want zijn echt niet hetzelfde zijn zij anders de ene dag zeggen ze hoi andere dag niet bij ons ook die allochtonen niet alleen die Nederlands maar wat ik zie hun staan altijd bij elkaar en soms ik durf dat niet

misschien door mijn taal dat die niet genoeg is zeggen ze dat ik niet begrijp of ik kan niet meteen ja de ene vertrouwen sneller en met haar uitdelen.'

Wat zijn de ervaringen van de vrouwelijke nieuwkomers uit Eindhoven met de ondersteuning / beantwoording aan behoeften in de overige deelgebieden van het integratieproces bij de organisatie SNV Brabant Centraal?

Wat op valt is dat alle nieuwkomers de behoefte hebben de taal zo goed mogelijk te spreken. SNV Brabant Centraal biedt hier natuurlijk al taallessen in en de nieuwkomers geven ook aan bij Stagecarrousel iedere keer weer iets nieuws te leren. Verder valt op dat de nieuwkomers zelf best veel nadenken over de mogelijkheden die er voor ze zijn. Ze hebben allemaal ideeën en tips om het leven van zichzelf en van andere nieuwkomers te verbeteren en makkelijker te maken. Deze ideeën kunt u lezen in paragraaf 4.7. Hier geven ze bijvoorbeeld ideeën voor voorlichtingen en een deel van de nieuwkomers zou zichzelf ook in willen zetten voor andere nieuwkomers en om de contacten tussen nieuwkomers en Nederlanders te verrijken. De theorie geeft aan dat het integratieproces bestaat uit drie dimensies: culturele dimensie, psychologische dimensie en sociale dimensie (Baarda et al, 2009). Culturele dimensie is bijvoorbeeld de gebruiken, rituelen of symbolen van de nieuwkomers die wel of niet botsen met deze van de ontvangende samenleving. Uit de data van dit onderzoek blijkt dat de nieuwkomers op het culturele gebied geen problemen ondervinden. De psychologische dimensie is de individuele beleving en de ervaring van identiteit van de nieuwkomers. Uit de data is naar voren gekomen dat de nieuwkomers vooral een positieve ervaring hebben van de ontwikkeling van hun identiteit, De sociale dimensie bestaat uit relaties, leefvormen, netwerken en interacties met de samenleving waarin de nieuwkomers leven. Uit de data van dit onderzoek kwam naar voren dat de nieuwkomers allen bezig zijn met netwerken en het uitbreiden van hun sociale netwerken. Ze geven aan ook geïnteresseerd te zijn in vriendschappen met andere mensen.

Wat zijn de ervaringen van de vrouwelijke nieuwkomers uit Eindhoven bij de organisatie SNV Brabant Centraal?

De nieuwkomers zijn vooral bekend met de organisatie via het project Stagecarrousel en geven aan dat ze veel hebben geleerd bij de Stagecarrousel. Het heeft hun horizon verbreed en heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van de nieuwkomers. Ze geven aan dat SNV Brabant Centraal vooral door moet gaan met het organiseren van de Stagecarrousel en het stagecafé dat voor iedere groep georganiseerd werd. Stagecarrousel en dan vooral de stages brengen ook sociale contacten met zich mee waar de nieuwkomers ondersteuning uit halen. Een van de nieuwkomers geeft aan dat ze behoefte heeft aan meer aandacht voor haar privégebied en de ondersteuning hierin. Ze hebben behoefte aan een organisatie als SNV Brabant Centraal die achter hun staat als ze solliciteren en een steun in de rug geven. Uit de theorie kwam naar voren dat bedrijven de tijd en middelen niet beschikbaar willen of kunnen stellen om stages te bieden. De nieuwkomers merken uit eigen ervaring ook dat het daarom voor hen moeilijk is om een stage te vinden.

'Ik vind dat de ja voor de stageplek is moeilijk krijgen in Eindhoven.' (40 jaar, 12 jaar in Nederland)

Welke bijdrage zou SNV Brabant Centraal kunnen leveren aan eventuele problemen in het integratieproces van de vrouwelijke nieuwkomers in Eindhoven?

Het grootste deel van de ondersteuning die SNV Brabant Centraal biedt overlapt de behoeftes van de nieuwkomers. Er is een klein gebied waar nog geen overlap is en dat kunt u lezen in paragraaf 4.7 t/m 4.7.4. Daarin staan allerlei tips en ideeën van de nieuwkomers ter bevordering van het goede verloop van een integratieproces en de contacten tussen verschillende culturen in deze samenleving. Deze tips en ideeën zullen gebruikt worden in het adviesrapport wat opgesteld zal worden aan de hand van deze scriptie. De punten waarbij SNV Brabant Centraal hier kan bijdragen zijn voorlichtingen organiseren om daarin de nieuwkomers voor te lichten over diverse onderwerpen waar de onderzoeksgroep tegenaan zijn gelopen bij hun integratie, zoals waar ze vrijwilligerswerk kunnen doen voor werkervaring. Over de weg vinden in Nederland en welke mogelijkheden er zijn met opleidingen en werkgelegenheid. Uit de theorie kwam naar voren dat de nieuwkomers ondersteuning kunnen gebruiken in het vinden van de weg naar een goede baan. Dit komt overeen met de data die naar voren is gekomen in het kwalitatief onderzoek. De nieuwkomers geven aan wel een steun in de rug te kunnen gebruiken op dit gebied. Vooral ook na een project als Stagecarroussel.

'Als wij hebben solliciteren zeg maar na de stage kunnen ook de SNV een beetje ondersteuning goed geven (bij solliciteren) ja bij solliciteren.' (41 jaar, 1.5-2 jaar in Nederland)

Zijn er verschillen in ervaringen en behoeftes tussen hoog opgeleiden en laag opgeleiden vrouwelijke nieuwkomers in Eindhoven?

Er is een verschil gevonden in de kansen die de nieuwkomers hier (denken te) hebben. De hoog opgeleiden nieuwkomers geven aan weinig kansen te hebben in Nederland en vaak onder hun opleidingsniveau een baan moeten zoeken. De laag opgeleiden nieuwkomers vinden dat ze in Nederland juist meer kansen hebben om een goede baan te vinden en een toekomst op te bouwen. Bij de laag opgeleiden nieuwkomers zijn drie vrouwen alleenstaand, en twee hebben een partner. De hoog opgeleiden nieuwkomers hebben allemaal een partner. Wel zijn beide groepen gemotiveerd een goede toekomst voor zichzelf en hun kinderen op te bouwen. In het onderzoek van Gijsberts en Dagevos (2004) werd verteld dat de hoger opgeleide allochtonen zich minder geaccepteerd voelen door de samenleving dan lager opgeleide allochtonen. De nieuwkomers uit dit onderzoek vertoonde hierin geen verschillen. De nieuwkomers waren juist heel positief over de samenleving en geen van hen gaf aan zich niet geaccepteerd te voelen door de samenleving.

5.3 Discussie

Opbrengsten van dit onderzoek zijn vooral de vele tips en ideeën die de nieuwkomers hebben gegeven over de verbetering van het integratieproces van nieuwkomers en de contacten tussen verschillende culturele groepen. SNV Brabant Centraal kan met deze ideeën aan de slag gaan en de

ondersteuning die ze al bieden aan nieuwkomers zien als goede ondersteuning. De nieuwkomers leren veel bij SNV Brabant Centraal en gaan hiermee een stap verder in de samenleving waarin ze leven. Er zijn bij het uitvoeren van dit onderzoek weinig elementen anders uitgepakt dan van tevoren gepland waren. Het sterke aan dit onderzoek was de band die ik als interviewer had met de nieuwkomers. De nieuwkomers wilden graag mee werken en gaven hierbij aan dat ik tijdens mijn stage zoveel voor ze had gedaan, dat ze dit wel voor mij wilden doen. Wanneer ik kijk naar de eerste gesprekken die ik met ze had, intakegesprekken voor de Stagecarrousel, waren de nieuwkomers tijdens de interviews een stuk opener. Ze hadden vertrouwen in mij als interviewer en dit heeft naar mijn mening de resultaten verrekt. Er waren ook een aantal zwakke punten. Tijdens de interviews was één van de nieuwkomers niet aanwezig voor de afspraak. Dit is direct opgelost door een andere nieuwkomer van de telefoonlijst te bellen en één van de nieuwkomers had een dubbele afspraak waardoor deze is verzet. Dit leverde verder geen problemen op. Een ander zwak punt is dat het soms moeilijk is om in een onderzoek te focussen op een klein gebied wat onderzocht moet worden. Het kan snel te veel zijn waardoor je minder op dingen in gaat waar je achteraf meer van had willen weten. Het is dus van belang dit erg duidelijk af te bakenen en dieper in te gaan op de thema's die voor het onderzoek relevant zijn.

5.4 Aanbevelingen

Het advies dat zal ontstaan na het ontwikkelen van dit onderzoek zal gericht zijn op de maatschappij en de organisatie SNV Brabant Centraal en zal worden aan geboden in een los document tijdens de afstudeerzitting. Om u een beeld te geven wat dit advies in zal houden geef ik u alvast een voorbeeld hiervan. Een advies aan SNV Brabant Centraal om een aantal voorlichtingen per jaar te geven aan een groep nieuwkomers. Hierin kan bijvoorbeeld eerst kennis gemaakt worden met elkaar en daarna uitleg gegeven worden over een aantal voorzieningen in Eindhoven. Bijvoorbeeld waar de nieuwkomers terecht kunnen met hun vragen, waar ze eventueel vrijwilligerswerk kunnen gaan doen om werkervaring op te doen en hoe ze met deze andere instanties in contact kunnen komen. Deze voorlichting heeft als extra doel dat de nieuwkomers die al langer in Nederland zijn de 'nieuwere' nieuwkomers kunnen gaan begeleiden in hun weg vinden in Nederland.

Wanneer er terug gekeken wordt op het hele proces van dit onderzoek valt op dat er soms te veel dingen tegelijk behandeld werden, is het verstandig in een eventueel vervolgonderzoek nog beter af te bakenen wat er nu eigenlijk onderzocht moet worden. En hoe dit tijdens het afnemen van de interviews gecontroleerd gedaan kan worden. Verder onderzoek kan zich richten op het uitdiepen van onderwerpen die in dit onderzoek naar voren zijn gekomen.

Literatuurlijst

- Baarda, D. B., Goede, M. P. M. , & Teunissen, J. (2005). *Basisboek kwalitatief onderzoek: Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen: Stenfert Kroese.
- Boutachekourt, K., Franssen, B.C., Kasem, A., Trouw, M. (2003). *Inburgering in het land van herkomst: Eindrapportage Haalbaarheidsstudie*. Amsterdam: Ministerie van Justitie
- Boeije, H. R. (2005). *Analyseren in kwalitatief onderzoek: Denken en doen*. Amsterdam: Boom onderwijs.
- Entzinger, H., & Biezeveld, R. L. (2003). *Benchmarking in Immigrant Integration*. Rotterdam: Faculty of Social Sciences (FSS), Erasmus University Rotterdam: Erasmus University Rotterdam
- Gemeente Eindhoven (2010). *Kadernota, Prioritering Participatiebudget. Eindhoven 2011*
- Gemeente Eindhoven (2011). *Inburgeringsbeleid 2011(versie 3 maart 2011) OSP-Beleid*.
- Gijsberts, M., & Dagevos, J. (January 01, 2004). Concentratie en wederzijdse beeldvorming tussen autochtonen en allochtonen. *Migrantenstudies: Driemaandelijks Tijdschrift Voor Onderzoek Naar Etnische Minderheden En De Nederlandse Samenleving*, 20, 3, 145-168.
- Hortulanus, R. P., & Machielse, J. E. M. (2002). *De multiculturele uitdaging*. 's-Gravenhage: Elsevier Bedrijfsinformatie.
- IND (2011). *Werkinstructie. Wet inburgering in het buitenland. Nr. 2011/7*. Immigratie- en Naturalisatiedienst. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- ISI (2012). *Landelijk Informatiesysteem Inburgering (ISI)*.
- Oudhof, K. (2006). *Integratiekaart 2006*. Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum.
- SNV Brabant Centraal (2009-2011). *Beleidsplan 2009-2011*. Stichting Nieuwkomers en Vluchtelingenwerk Brabant Centraal.
- SNV Brabant Centraal (2012). *Netwerk en Promotiemateriaal*. Stichting Nieuwkomers en Vluchtelingenwerk Brabant Centraal. Locatie Eindhoven.
- Tazelaar, P.A.C. (2010). *Evaluatierapport, inburgering in Nederland. Significant Organisatieadviseurs. Juni 2010*
- Uunk, W. (2002). *Concentratie en achterstand: Over de samenhang tussen etnische concentratie en de sociaaleconomische positie onder allochtonen en autochtonen*. Assen: Koninklijke Van Gorcum.

Vlaar, P., Broekman, H., Wuertz, K., & Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn. (2000). *Ruimte maken in de buurt: Sociaal-cultureel werk en ouderenwerk in de multiculturele samenleving*. Utrecht: NIZW.

Werf, S. (2002). *Allochtonen in de multiculturele samenleving: Een inleiding*. Bussum: Coutinho.

Bijlagen

Bijlage 1	Toelichting en afbakening participatieladder	50
Bijlage 2	Materiaal gebruikt voor het onderzoek - Topiclijst - Uitgebreide versie, volledige vragen	52
Bijlage 3	Materiaal gebruikt voor het onderzoek - Topiclijst – Ingekorte versie, gebruikt tijdens interviews	54
Bijlage 4	Taxonomie open codering	56
Bijlage 5	Taxonomie axiaal codering	70
Bijlage 6	Authenticiteitverklaring	79

Toelichting en afbakening participatieladder

Niveau	Voorbeelden
Niveau 6: Betaald werk • Heeft een arbeidscontract met een werkgever of is zzp'er EN • ontvangt geen aanvullende uitkering van gemeente of andere uitkeringsinstantie EN • wordt niet door anderen dan leidinggevende of collega's begeleid bij het uitvoeren van het werk EN • maakt geen gebruik van WSW of gemeentelijke participatie-instrumenten.	Voorbeelden niveau 6: - Baan met arbeidscontract - Baan met arbeidscontract en pro forma nazorg⁶ - Zzp'ers - Ondernemers
Niveau 5: Betaald werk met ondersteuning • Heeft een arbeidscontract met een werkgever of is zzp'er en ontvangt daarbij ondersteuning, dat wil zeggen: • maakt gebruik van gemeentelijke participatie-instrumenten OF • ontvangt een aanvullende uitkering OF • werkt in WSW-verband (intern, gedetacheerd of begeleid werken) OF • volgt een reguliere opleiding met arbeidscomponent, onder het niveau van de startkwalificatie.	Voorbeelden niveau 5: - WSW (intern/gedetacheerd/begeleid werken) - Van werk naar werk begeleiding, ter voorkoming van werkloosheid (preventie) - Werk (parttime) met aanvullende uitkering van gemeente of UWV - Werkt met loonkostensubsidie - Werk waarbij uitkering wordt verloond (o.a. bepaalde vormen van Work First) - Werk met apart ingekochte instrument nazorg waarbij sprake is van echte ondersteuning - Werk met externe begeleiding/jobcoach - Werk en volgt daarnaast een inburgeringsaanbod - Werk en volgt daarnaast een educatieaanbod - Bbl-opleiding (4 dagen werken in leerbedrijf en 1 dag opleiding) - Werken met stagevergoeding en zonder aanvullende uitkering
Niveau 4: Onbetaald werk • Doet onbetaald werk; dat wil zeggen: • heeft geen arbeidscontract EN • voert taken uit en heeft daarbij verantwoordelijkheden naar anderen EN • heeft minimaal eens per week fysiek contact met anderen bij het uitvoeren van het onbetaalde werk.	Voorbeelden niveau 4: - Werken met behoud van uitkering (Work First, participatiebanen e.d.) - Duale inburgeringstrajecten met een werkcomponent - Re-integratie-instrument met werkcomponent - Stages - Vrijwilligerswerk (minimaal 1 x per week contact) - Bol-opleiding (dagopleiding met zo nu en dan stage) - GIT-trajecten (Geïntegreerde Trajecten - scholingstrajecten waarbij een beroepsopleiding met stages wordt gecombineerd met het leren van de Nederlandse taal)

⁶ Het gaat hierbij niet om nazorg die gemeenten apart inkopen, maar om nazorg als impliciet onderdeel van een re-integratietraject waarbij geen sprake is van echte ondersteuning. De nazorg beperkt zich hierbij tot één- of tweemaal telefonisch contact.

Vervolg

Niveau	Voorbeelden
Niveau 3: Deelnemers georganiseerde activiteiten • neemt deel aan activiteiten in georganiseerd verband zoals verenigingen of opleidingen EN • voert geen taken uit met verantwoordelijkheden naar anderen (d.w.z. het is geen werk) EN • neemt minimaal eens per week deel aan de activiteit waarbij hij/zij in fysiek contact komt met anderen	Voorbeelden niveau 3: - Volgen van een inburgeringsaanbod, educatieaanbod of re-integratie-instrument zonder werkcomponent - Volgen van andere cursussen of opleidingen zonder werkcomponent - Lidmaatschap vereniging (regelmatig een activiteit volgen waarbij je in contact komt met andere mensen) - Regelmatige sport beoefenen in georganiseerd verband - Vrijwilligerswerk (minder dan 1x per week contact)
Niveau 2: Sociale contacten buiten de deur • Heeft minimaal één keer per week fysiek contact met mensen die geen huisgenoten zijn EN • die contacten vinden niet plaats in georganiseerd verband EN • voert geen taken uit met verantwoordelijkheden naar anderen (d.w.z. het is geen werk) EN • die contacten beperken zich niet alleen tot functioneel contact met winkelpersoneel, hulpverleners et cetera	Voorbeelden niveau 2: - Mensen ontmoeten zoals burens, buurtbewoners en ouders van vriendjes van kinderen - Regelmatig activiteiten buiten de deur ondernemen, zoals bezoek van vrienden, bioscoopbezoek, museumbezoek etc. - Regelmatige mantelzorg voor niet-huisgenoten (die niet via een organisatie is georganiseerd) - Individuele sporten zoals sportschool - Neemt deel aan activiteiten in georganiseerd verband maar minder dan 1 x per week - Regelmatig kerk/moskeebezoek (minimaal 1x per week)
Niveau 1: Geïsoleerd • Heeft niet of nauwelijks contact met anderen dan huisgenoten EN • de contacten buiten de huisgenoten beperken zich tot functionele contacten (winkelpersoneel, hulpverleners, buschauffeurs etc.)	Voorbeelden niveau 1: - Nauwelijks contacten buiten de deur - Mantelzorg voor huisgenoten - Alleen actieve contacten via internet/email - Dakloos zonder contacten met niet-daklozen, behalve hulpverleners

(Gemeente Eindhoven, 2010)

Bijlage 2

Materiaal gebruikt voor het onderzoek

Topiclijst - Uitgebreide versie, volledige vragen

Inrichting semigestructureerd interview met de vrouwelijke nieuwkomers in Eindhoven

Vorbereiding (voor het interview plaats vindt) • Interviewer geeft aan waar het gesprek over zal gaan (het doel van het interview). Hij geeft aan hoe lang het gesprek ongeveer zal gaan duren. Hij geeft aan dat de informatie die gedeeld wordt anoniem verwerkt zal worden en wat er met de informatie gedaan zal worden. Er wordt toestemming gevraagd voor de opname van het interview.
Introductie interview • Interviewer legt kort nog een keer het doel van het interview uit en geeft aan hoe lang het ongeveer zal gaan duren.
Achtergrond cliënt • Wat is uw leeftijd? • Wat is uw hoogst genoten opleiding? • Wat is de samenstelling van uw gezin? • Uit welk land komt u oorspronkelijk? • Hoe lang woont u in Eindhoven?
Individu maakt keuzes en creëert mogelijkheden • Door welke reden heeft u ervoor gekozen in Nederland te gaan wonen? • Bent u iemand die zich aan de nieuwe omgeving aan past of wilt u graag vasthouden aan uw eigen normen en waarden? • Wat waren onderwerpen waar u tegenaan liep bij het integratieproces? • Welke keuzes heeft u zelf gemaakt bij uw inburgeringproces? • Welke keuzes waren voor u een positieve ervaring? • Hoe belangrijk vindt u het ontwikkelen van uzelf, zodat u ontdekt waar uw interesses liggen en waar juist niet? • Hebt u het gevoel dat uw identiteit is veranderd nu u hier woont? • Hebt u mogelijkheden voor uzelf gecreëerd? (bijvoorbeeld van wie ontvangt u: sociale steun, materiële steun, praktische hulp, gezelligheid?) • Hebt u hier dezelfde kansen als in uw geboorteland? • Hoe ziet uw sociale netwerk eruit? (familie, vrienden, burens) Kunt u dit netwerk beschrijven? • Wat zijn uw ervaringen met dit sociale netwerk? • Welke voordelen haalt u uit dit sociale netwerk? • Hebt u behoefte aan een groter / ander sociaal netwerk?

Sociale contacten tussen allochtonen en autochtonen • Hebt u contact met uw landgenoten? • Hoe verloopt dit contact? Kunt u een voorbeeld geven van dit contact? • Hebt u contact met Nederlanders / autochtonen? • Hoe verloopt dit contact? Kunt u een voorbeeld geven van dit contact? • Hebt u behoefte aan meer / ander contact met Nederlanders / autochtonen? • Voelt u zich geaccepteerd door de Nederlandse mensen om u heen? Waarom wel of niet? • Wat voor beeld heeft u van de Nederlanders om u heen? • Wat voor beeld denkt u dat de Nederlanders om u heen van u hebben? • Hoe vindt u het om in een stad te wonen waar veel mensen verschillende nationaliteiten wonen? • Hebt u gebruiken, rituelen of symbolen botsen met de samenleving waarin u nu leeft?
SNV Brabant Centraal • Welke activiteiten / projecten volgt u bij SNV Brabant Centraal? • Wat zijn uw ervaringen bij SNV Brabant Centraal? Kunt u hier een voorbeeld van geven? • Zijn er punten die we besproken hebben waar SNV Brabant Centraal u ondersteuning bij zou kunnen bieden? • Hebt u ideeën of tips voor nieuwkomers die nu in Nederland komen? • Hebt u tips voor SNV Brabant Centraal om hier ondersteuning in te bieden? • Wat voor ondersteuning heeft u nodig bij het vinden van uw weg in Nederland? • Wat zou SNV Brabant Centraal volgens u hierin kunnen betekenen?
Afronding • Welk van de besproken punten vindt u het belangrijkste / zou u het liefst ondersteuning in willen in de toekomst? Het is belangrijk dat de cliënt met een voldaan gevoel verlaat. Het interview wordt afgesloten met een korte evaluatie. • Is er iets nog niet besproken wat je toch graag wil bespreken? • Heb je nog vragen over het interview? • Wat vond je van dit interview?

Materiaal gebruikt voor het onderzoek

Topiclijst - Ingekorte versie, gebruikt tijdens interviews

Inrichting semigestructureerd interview met de vrouwelijke nieuwkomers in Eindhoven

Achtergrond cliënt • Wat is uw leeftijd? • Wat is uw hoogst genoten opleiding? • Wat is de samenstelling van uw gezin? • Uit welk land komt u oorspronkelijk? • Hoe lang woont u in Eindhoven?
Individu maakt keuzes en creëert mogelijkheden • Reden om in Nederland te komen wonen • Pas je aan omgeving aan of eigen normen en waarden belangrijker • Onderwerpen waar je tegenaan liep tijdens integratieproces • Welke keuzes heeft u zelf gemaakt bij uw inburgeringproces? Positief / Negatief • Uzelf ontwikkelen belangrijk? Waar uw interesse liggen • Veranderd sinds u hier woont / identiteit • Hebt u mogelijkheden voor uzelf gecreëerd? (bv van wie ontvangt u: sociale steun, materiële steun, praktische hulp, gezelligheid?) • Zelfde kansen hier als in geboorteland • Uw sociale netwerk? (familie, vrienden, burens) beschrijving / Ervaringen / voordelen ./ behoefte aan ander / groter netwerk?
Sociale contacten tussen allochtonen en autochtonen • Hebt u contact met uw landgenoten? Hoe? Voorbeeld? • Hebt u contact met Nederlanders / autochtonen? Hoe? Voorbeeld / behoefte aan meer? • Beeld van Nederlanders om u heen? Voelt u zich geaccepteerd? Wel of niet? • Beeld Nederlanders van u? • Leven in Eindhoven (veel nationaliteiten) • Hebt u gebruiken, rituelen of symbolen botsen met de samenleving waarin u nu leeft?
SNV Brabant Centraal • Wat voor ondersteuning heeft u nodig bij het vinden van uw weg in Nederland? • Welke activiteiten / projecten houdt u zich mee bezig? • Ervaringen bij SNV? Voorbeeld? Waar kan SNV ondersteuning bij bieden? • Ideeën of tips voor nieuwkomers? Voor SNV?

Afronding

- Welk van de besproken punten vindt u het belangrijkste / zou u het liefst ondersteuning in willen in de toekomst?
- Is er iets nog niet besproken wat je toch graag wil bespreken?
- Heb je nog vragen over het interview?
- Wat vond je van dit interview?

Bijlage 4

Taxonomie open codering

Thema	Subthema	Hoogopgeleiden	Laagopgeleiden
Basis informatie	Leeftijd	• 26 bijna 27 jaar • 31 jaar • 40 jaar • 41 jaar • 45 jaar	• 26 bijna 27 jaar • 33 jaar • 36 jaar • 41 jaar • 43 jaar
	Hoogst genoten opleiding	• HBO Economie • HBO (Universiteit, Bali) • Engelse taal en cultuur • Universiteit Bouwkunde • Universiteit HRM of P&O • Universiteit Russische taal en literatuur	• Middelbare school (3) • Middelbare school (havo) • Middelbare school (havo + twee jaar opleiding niet afgemaakt)
	Samenstelling gezin	• Getrouwd, geen kinderen (2) • Getrouwd, 2 kinderen (dochter 13, zoon 9) • Getrouwd. 2 kinderen (zoon 11, dochter 7 bijna 8) • Samenwonend met partner (twee dochters in eigen land)	• Alleenstaand, 1 kind (dochter) • Alleenstaand, 1 kind (zoon 3) • Alleenstaand, 2 kinderen (zoon 7, dochter 2) • Getrouwd, 2 kinderen (zoon 14, zoon 11) • Samenwonend met partner, geen kinderen
	Land van herkomst	• India • Indonesië – Bali • Iran • Peru - Ica • Rusland – Siberië	• Indonesië • Iran (2) • Marokko • Nigeria
	Duur verblijf Eindhoven	• 1.5 jaar • 2.5 tot 3 jaar • 3 jaar • 6 jaar • 12 jaar	• 7 maanden (2 jaar Nederland totaal) • 1.5 tot 2 jaar • 2 jaar (3 jaar Nederland totaal) • 7 jaar • 15 jaar
	Reden immigratie	• Partner kreeg werk in Nederland (2) • Getrouwd met Nederlander (2) • Samenwonen met Nederlandse partner	• Getrouwd met Nederlandse (ex) man (2) • Getrouwd met Egyptische (ex) man • Getrouwd met Iraniër die in Nederland woonde • Samenwonen met Nederlandse partner

Culturen	Culturele verschillen / overeenkomsten met Nederland	• Cultuur verschillen klein met eigen land • Waarden zijn hetzelfde met eigen land • Hier afspraken maken, eigen land gewoon langs gaan • Als vluchteling of nieuwkomer krijg je hulp, in eigen land niet • Ouders mee naar afspraak * • Hier 4 seizoenen, eigen land twee (interessant, culinair) • Hier maar twee weken warm • Mist het samen zijn • Diverse organisaties bv. jongerenorganisatie na school in wijk – hier jongeren bijbaantjes • Leren samenwerken en organiseren en andere vaardigheden in jongerenorganisatie • Daar gaan sportschool of dansschool maar wijkcentrum. • Hier vrijheid erg duidelijk – eigen land werd door iedereen op je gelet • Vrijheid in Nederland brengt rust • Vrouwen werken niet – Huisvrouw is beroep (vrouwenorganisaties) • Vader ambtenaar – kinderen steun bij studie • Iedereen heeft eigen moestuin en dieren voor eten • Hier moet iedereen presteren – daar paradijs • Nederland stressvol leven • Voordelen leven Nederland – AOW, verzekeringen, ziektekosten, infrastructuur • Nadelen – veel verspilling (bv in supermarkten) • Ontwikkeling is te snel gegaan – terug kijken naar Nederland 50 jaar terug	• Goed dat Nederlanders sparen, geleerd van Nederlanders. In eigen land gewoon kopen wanneer ze iets willen • In eigen land minder belasting • Wil dat kinderen later niet eerst gaan samenwonen maar meteen trouwen • Dingen zijn hier netjes geregeld • Drie keer warm eten maar kleinere porties, hier 1 keer warm, wennen. • Nederlanders erg direct – Indonesiërs eerst afwachten (willen niet kwetsen) • Komt harde aan als iemand erg direct is bij Indonesiër • Hier afspraken maken, eigen land vrijer • Meer discipline is beter • Beter georganiseerd • Eigen land minder stressvol, meer folklore leefstijl • Eigen land geen kinderbijslag, geen verzekering, geen uitkering etc. Moeilijk voor alleenstaande vrouw om te overleven • Eigen land begin 25werk moet je drie maanden stage lopen zonder salaris, daarna €250, - • Hier als je iets wil kopen koop je alleen datgene, in eigen land mensen kopen ook andere dingen. Plannen niet van tevoren • Hier wel alimentatie in eigen land niet • Andere manier van sparen (varkentje) • Drie keer warm eten maar kleinere porties
-----------------	--	---	---

	Omgang met Nederlanders	• Geen Nederlandse vrienden, wel interesse om er meer te leren kennen (2) • Leren van Nederlanders • Vrienden van partner super leuk, Nederlands verbeteren • Taal verbeteren • Elkaars cultuur leren kennen • Taalverschil niet meteen een band maken • In de kerkgemeenschap, met geloof maak je makkelijker een band • Eerste week naar Nederlandse kerk, aardig en behulpzame mensen • Los komen van internationale organisatie en meer met Nederlanders om gaan • Bij wijkfeesten komen alleen vrijwilligers geen nieuwe gezichten • Begin durfde niet maar nu is heel leuk	• Hele goede vriendin (als stiefmoeder) • Durf niet op groep Nederlandse moeders af te stappen vanwege taal • Nederlandse moeders ene dag aardig andere dag afstandelijk • Prima • Goed contact met buren • Kon alleen zeggen: 'Ik spreek geen Nederlands' alleen kon dit zo goed dat Nederlanders haar bijna niet geloofde • Geen Nederlandse vrienden, wel interesse om er meer te leren kennen • Contact met oudere vrouw, leer taal extra van haar • Wil graag contact met Nederlanders om taal etc. snel te leren • Goed contact met Nederlanders
	Botsen gebruiken / rituelen / symbolen met samenleving	• Geen probleem • Bidden kan op werkplek • Hoofddoek geen probleem • Geen probleem, doet dit samen met gemeenschap	• Feestdagen vallen niet binnen vakantie
	Multiculturele samenleving	• Leuk • Prima • Nieuw voor cliënt • Globalisatie is leuk • Verschillende tradities • Goed voor tolerantie • Andere culturen verschillen veel met eigen cultuur • Voelt zich soms niet veilig in multiculturele buurt (criminelen in park) • Leuk contact met verschillende nationaliteiten buren • Geen problemen met meerdere culturen • Sommige mensen zijn door opvoeding / educatie anders op sociaal gebied • Goed voor flexibiliteit	• Prima • Respect voor elkaar • Eindhoven open stad • Leuk dat verschillende culturen samenleven (2) • Sommige mensen vervelend op markt voordringen • Mensen praten achter je rug (alle culturen doen dat) • Leuk maar weinig contact met andere culturen • Heeft in Den Haag gewoond, daar veel meer verschillende culturen aanwezig • Hier beter Nederlands leren doordat ook veel Nederlanders zijn

		• Routine niet veel contact met anderen • Graag contact met veel verschillende culturen • Beetje goed • Beetje niet goed – Relatie zelfde geslacht raar voor haar • Omgang met andere culturen nieuwsgierig naar	
	Beeld van Nederlanders	• Positief, altijd lachen • Heel vriendelijk, begrijpen me • Geduldige mensen (uitleggen wanneer ze iets niet begrijpt) • Sterker • Direct • Openminded • Verwacht 120% op professioneel gebied • Neemt initiatief • Actief • Ambitieuze • Fietsen is leuk, typisch Nederlands • Meerderheid aardig • Sorry, zeggen als op voet gestaan wordt • Na integreren beter beeld van Nederlanders • Georganiseerd • Op tijd komen • Leuke feestdagen • Grappig • Niet heel dichtbij (relatie) • Afspraken maken (3) • Afwachtend – De buurt komt niet naar je toe* (3) • Niet snel beste vrienden met Nederlanders vanwege de afstandelijkheid • Altijd positief (1 slechte ervaring maar rest heel lief) • Op bus wachten niet meteen taxi nemen zoals in eigen land	• Lieve mensen • Sommige vinden buitenlanders niet leuk (voel je aan de manier waarop ze kijken) • Behulpzaam (Engels praten – Duitsers en Fransen niet) • Lief voor allochtonen mensen • Aardige mensen • Directe mensen • Ja, is Ja en Nee is Nee bij Nederlanders • Drukke mensen (werk etc.)
	Beeld Nederlanders over cliënt (gekregen feedback)	• Spontaan • Goed contact • Loyaal • Goed gewerkt • Positief	• Gastvrij • Vrijgevig • Werkt goed • Gemotiveerd

Deelname projecten	Bij SNV	• Stagecarrousel (5) • Taallessen bij SNV (2) • Taallessen bij SIE Studiecentrum Instituut Eindhoven	• Stagecarrousel (5) • Taallessen bij SNV • Taallessen bij ROC • Taallessen bij buurtcentrum • Taalles bij Stercollege (oog-lees-test) • Taalles bij basisschool kinderen (voor allochtonen moeders) (niveau was erg laag)
	Ervaring Stagecarrousel	• Bedoeling is heel goed • Moeilijk om bedrijven zover te krijgen stage te bieden • Gehoord van SNV via vriendin • Ideeën uitwisselen, ervaringen delen goed voor eigen situatie • Ervaringen uitwisselen geeft hoop • Goed voor eigen ontwikkeling • Geleerd - Contacten leggen en netwerken is heel belangrijk • Doet het goed • Heel goed geholpen • Geeft een doel • Stagecarrousel heeft geheel van leven compleet gemaakt • Door Stagecarrousel horizon verbreed • Goede route wijzen • Veel geleerd (sollicitatiebrief etc. met bedrijven in contact komen) • Durf gekregen • Dacht eerst dat er alleen stages bij schoonmaak etc. zouden zijn, maar kwam erachter dat ook voor haar vakgebied was • Goed voor werkervaring • Een plus voor het CV (baas had dit op CV gelezen en daardoor mede aangenomen) • Trots op werkervaring in Nederland (stage) • Verbeteren Stagecarrousel - ook op privégebied aandacht besteden	• Kan beter – meer doen minder praten • Ondersteuning bieden in vinden van bv. opleiding en vinden stageplaats • Vergelijking met Trabajo – meer ondersteuning vooral financieel (rijbewijs halen) (via gemeente) • Invloed van SNV gebruiken om achter deelnemers te gaan staan • Gehoord van SNV via gemeente • Na Stagecarrousel geeft SNV ondersteuning bij sollicitatiebrief controleren • Goed om ervaringen te delen met elkaar • Heel goed en fijn • Goede organisatie, helpen zodat buitenlanders actief kunnen zijn • Stagecafé hele goede oefening (2) • Iedere keer weer iets bijgeleerd • Veel geleerd (sollicitatiebrief etc. met bedrijven in contact komen) (2) • Goed idee • Stage goed voor je sociale contacten ook

Identiteit	Aanpassen of eigen normen en waarden vast houden	• Niet aanpassen • Geen problemen met geloof, hoofddoek en regels • Andere gewoontes • Zelfde normen en waarden als hier (eerlijk zijn / niet misbruiken)(2) • Aanpassen en cultuur behouden (bv carnaval vieren en klederdracht en culinair van eigen cultuur) • Aanpassen moet taal leren mensen willen niet altijd Engels praten • Veel aangepast – op tijd komen bv.	• Erg veel aangepast, dan werd het makkelijker • Goede dingen van beide culturen gepakt en gemixt voor zichzelf • Vind sommige gewoontes niet goed, zoals samenwonen voor het huwelijk • Aanpassen en behouden, allebei • Aanpassen (2) • Zoeken in cultuur wat past bij mij
	Persoonlijkheid / ontwikkeling	• Sterker geworden • Niet goed genoeg Nederlands om plannen te bereiken • Actiever geworden • Nederlandse mentaliteit leren is goed voor ontwikkeling • Altijd ontwikkelen heel belangrijk (3) • Echtgenoot is slim, zelf ook slim • Vervelend om thuis te zitten • Altijd iets nieuws doen / leren • Meer flexibel • Nu mens met angst en verlegen • Moeilijk eigen grenzen aan te geven in Nederland • In eigen land onafhankelijk hier niet • Begin was erg moeilijk nu al minder moeilijk • Wil binnen twee / drie jaar eigen situatie veranderd hebben (studie/ baan/toekomst) • Wel een doorzetter • Geleerd om te gaan met verschillende mensen • Enig probleem nu is baan vinden • Graag na stage daar blijven werken • Roze bril	• Elke keer meer leren, door vallen en opstaan • Ben sterker dan vroeger • Kan voor zichzelf afspraken maken • Regels leren van Nederland • Onzekerheid (tijdens asielaanvraag) bang terug te moeten • Door onzekerheid moeilijk om Nederlands te gaan leren (wordt in niet veel landen gebruikt) • Alles leren zelf doen, boodschappen zorgen voor kind. (in eigen land deed familie veel) (2) • In eigen land niet zelfstandig, nu wel (2) • Als vrijwilliger gewerkt in AZC, bezig blijven • Belangrijk eigen verantwoordelijkheid te hebben - geeft goed gevoel • Je moet een doel hebben • Ben een helemaal andere persoon nu – ben gegroeid en ontwikkeld • Veel geleerd van moeilijke situatie • Blij met eigen leven • Leuk om te praten met andere mensen (kan goed luisteren) • Plan binnen vier jaar betere baan vinden

		• Zelfde persoon alleen vrijer, rustiger. Niet meer zenuwachtig geen spanningen meer • Eerste twee jaar ergste ziekte, na twee jaar alles moeilijk • Graag nieuwe mensen leren kennen • Anderen niet veranderen, mezelf wel • Zelf aardig andere mensen ook aardig • Meer initiatief nemen • Meer Nederlandse cultuur leren • Meer Nederlandse taal leren • Belangrijk om goed te praten • Weinig contact = taal bijna vergeten • Meer kranten lezen • Studie is belangrijk • Contacten leggen is belangrijk • Minder eigen taal spreken is belangrijk • Meer reizen tussen steden • Nederlandse wet weten, wat mag wel wat mag niet • Meer bewust van eigen cultuur • Cultuur is anders maar hart hetzelfde • Zichzelf nuttig maken in samenleving • Stabiele basis voor kinderen • Onzekerheid over verblijf (i.v.m. baan partner) • Tolerant • Sociaal • Weet wie ik ben • Bang dat communicatie fout zal gaan bij officiële dingen • Weet wat ik wil en hoe ik iets kan doen • Boos, bang en verdrietig over eerste twee jaar (dacht dat dit realiteit was) • Dacht dat er iets mis met haar was wist alleen niet wat. Terugkijkend	(inclusief studie) • Kijk naar de toekomst • Wil erg graag integreren en toekomst opbouwen met kinderen hier • Turkse mensen die normaal graag met eigen cultuur om gaan willen wel met Iraniër omgaan (ziet als compliment) • Mensen vinden haar een geweldige vrouw • Klik met veel culturen door persoonlijkheid (open) • Werken en toekomst opbouwen belangrijk • Vaak heimwee • Taal zelfstandig geleerd, geen verblijfsvergunning = geen taalles • Wil graag vriendin vinden om dingen mee te delen • Moeilijk om mensen te 'lezen' weet niet wat mensen denken, daardoor zelf afstand • Gaat om alleen met mensen die vriendelijk zijn/kijken • Gaat op uitstraling af bij mensen • Vroeger veel steun familie nu alles alleen (2) • Veel alleen doen (werk, studie, kinderen) • Alles alleen doen geeft gevoel dat je ook echt iemand bent • Moet haar best doen voor gezin • I.p.v. degene die beschermd werd is ze nu zelf beschermer van haar gezin • Durf meer dingen nu • Wil graag iets doen maar twijfelt veel over welke richting en is bang erna niet te kunnen veranderen van keuze • Spijt van taallessen (had meer haar best willen doen achteraf gezien) • Trots op zichzelf • Heeft een talenknobbel, meerdere landen gewoond en talen
--	--	--	--

		begrijpt ze het wel • Tijdens verhuizing (na twee jaar) veel hulp van 8 vrouwen uit kerkgemeenschap gehad • Wil wel ondersteuning maar ook geven (geven en nemen in deze maatschappij)	geleerd (Egypte, Frankrijk) • Sta open voor alle culturen • Durf nu al veel meer in korte tijd • Wil graag opleiding doen (geen financiële mogelijkheden hiervoor) • Druk bezig om taal te verbeteren (om opleiding te kunnen gaan volgen) • Hoopt een goede vriendin te vinden om alles mee te delen • Kijkt naar twee kanten om te zien wat fout gaan in vriendschappen • Wil graag opbouwende feedback om zichzelf te kunnen ontwikkelen • Wil graag taal goed leren • Wil een goede toekomst opbouwen voor zichzelf en haar kind • Zelfstandig formulieren invullen • Meer open nu • Voor jezelf doen niet voor een ander • Mensen maken fouten zelf ook • Voelde zich na drie maanden al thuis (na missen van familie) • Zelfstandiger geworden • Wil veel doen en daarmee mensen leren kennen • Altijd alles proberen • Wil veel doen alleen nog niet duidelijk wat precies • Blij als ze mensen kan helpen • Droom om tolk te worden • Houd van eigen land maar toch normaal zijn hier • Deur staat altijd open voor andere vrouwen in opvanghuis, helpen elkaar • Droom om apothekersassistente te worden • Bescheiden en terughoudend / verlegen
	Ontwikkeling	• Voor kind keuze maken	• In AZC leren kinderen

	kinderen	wel of niet dubbel school (Nederlandse school en Indiase thuisles) • Dochter denkt dat Nederlanders haar niet begrijpen vanwege huidskleur (internationale school kinderen wel) • Zelfde school ervaring als Nederlandse kinderen (inclusief paardrijden, schaatsen etc.) • Bezorgd over toekomst kinderen in Nederland • Zoon wel overal mee naartoe met dochter	niets daarom dochter naar Nederlandse school • Goed voor kindje omgang mensen eigen cultuur • Kinderen goed opvoeden • Goed als kind meerdere talen en culturen leert kennen • Kinderen studeren voor goede toekomst • Goed in de maatschappij staan • bezig opbouwen toekomst van kind
--	----------	---	---

Integratie	Eerste ervaringen	• Basis van integratie is taal • Moeilijke ervaring – Taal (4) • Moeilijke ervaring – Sociale contacten maken (door taal) (3) • Moeilijke ervaring - Keuzemenu's bij energiebedrijven etc. in Nederlands • Goede ervaring - Leuk met veel verschillende mensen • In begin alleen contact met mensen van Internationale afkomst, sprak alleen Engels • Moeilijke ervaring - Eerste tijd geen auto, veel lopen (nog niet fietsen) • Voor Eindhoven gekozen voor de werkgelegenheid (industrie etc.) • Moeilijk – veel dingen betalen • Moeilijk – je bent geen toerist meer maar echt inwoner van land	• Moeilijke ervaring - Na scheiden man alles alleen doen • Zelf asiel aangevraagd • Moeilijke ervaring – Taal leren (eerste jaren niet gedaan) • Taal moeilijk (3) • Cultuur verschil moeilijk • Formulier invullen erg moeilijk in begin • Eerste huisje geweldig, wel moeilijk veel betalen (bij AZC kreeg je geld om van te leven) • Moeilijk om te spreken in het begin (vanwege taal) • Weg gevonden door hulp van partner • Had veel heimwee, daarom weinig concentratie op taalles etc. • Gevlucht van man, blijf van mijn lijf huis, veel steun gekregen (materieel, advocaat, zorgbegeleider, maatschappelijk werk)
	Wonen in Nederland	• Geen klachten • Goede ervaring • Leuk en fijn land • Eerste twee jaar gemeubileerd huis i.v.m. baan partner (leven in een bubbel / alles werd geregeld). Na twee jaar	• Zelf uitkering aangevraagd, voor huis ingeschreven • Meedoen met feestdagen die passen bij je • Goedendag zeggen

		alles opnieuw opbouwen in haar eentje (zonder kennis)	
	Kansen in Nederland	• Hier moeilijker om kansen te krijgen, moeilijk om gemotiveerd te blijven • Andere mensen begrijpen niet wie je bent, wat je kunt etc. • In eigen land hoge positie hier moeilijk en soms erg lage positie (2) • Stap voor stap komt het goed • Moeilijk om stage of werk te vinden. Overheid moet bedrijven verplichten meer kansen te bieden • Mensen raken na aantal jaren motivatie kwijt (hoogopgeleiden in functies schoonmaken etc.) • Hier weinig kans eerst schoonmaken daarna hogerop • Gemeente heeft gewezen op gratis taallessen bij SNV • In eigen land met haar diploma veel betere kansen • Taal op professioneel niveau verbeteren • Kost tijd en geld om kansen te creëren • Door best te doen opent deuren	• Meer kansen voor kinderen omdat ze hier geboren zijn • Hier meer kansen voor haar • Vraagt nu meer als ze iets niet weet • Door Stichting 'Enter' kansen gemist op subsidie voor opleiding* • Wil graag de kans om opleiding te doen • Hulp met werk zoeken • Opvang voor vrouwen (Blijf van mijn lijf) veel hulp

Sociaal netwerk	Familie	• Geen familie in Nederland (2) • Familie van partner (2)	• Geen familie in Nederland (5) • Familie van partner
	Vrienden	• Vrienden eigen nationaliteit (3) • Vrienden andere nationaliteiten (3) • Omgang met groep mensen eigen land	• Een paar goede vrienden (verschillende nationaliteiten) (4) • Geen vrienden, wil wel graag een goede vriendin • Contact met vrienden en familie van partner • Geen behoefte aan meer vrienden
		• Gekregen – meer tolerantie	• Gekregen – steun, praten, begrip en materiële hulp (vrouw die

			als stiefmoeder is) • Vrouwen in blijf van mijn lijf huis steunen elkaar (met oppassen kinderen, elkaar naar afspraak brengen etc.) • Helpen elkaar (met kinderen) • Gekregen (buren) – gezelligheid, eten, hond uitlaten - oppassen kinderen
	Gemeenschappen / Organisaties	• Kerkgemeenschap Internationale kerk • Gekregen – Ervaringen delen met elkaar • Delen materiële dingen met elkaar (nieuwe mensen krijgen hulp met intrekken woning) • Boodschappen en koken voor elkaar • Ondersteuning (bv bij ongeluk zorgen voor de familie*) • Veel verloop van mensen die tijdelijk bij kerk zijn	• Overblijven op school kinderen – steun van andere overblijfmoeder
		• Indonesische gemeenschap	• Indonesische groep vrienden samen dagjes weg door heel Nederland
		• Organisatie voor Zuid-Amerikanen Ervaringen uitwisselen	
	School kinderen	• Formeel contact andere moeders	• Contact met groep moeders van buitenlandse afkomst
	Ondersteuning	• Stagecarrousel en taallessen zijn gratis • Eerste twee jaar man veel reizen voor baan, alleen met kinderen en alles lopen of bus • Ondersteuning financieel voor studie en ontwikkeling • Ondersteuning in vinden weg naar bv. belastingkantoor etc. • Durfde niet om te vragen, wel gekregen (kerkgemeenschap)	• Geen ondersteuning gemist • SNV heeft veel geholpen • Partner helpt veel (bespreekt alles met hem) • Partner vraagt hulp bij collega's • Mis soms een partner als bv. kind ziek is en heeft afspraak

Tips en ideeën	Voor nieuwkomers	• Beginnen met de taal te leren (basis van integratie) • Eigen ervaring vergeten • Zonder vooroordelen kijken naar de mensen	• Taal leren, beter voor werk, voor toekomst (2) • Proberen goede studie of werk te vinden (2) • Overall vertellen wat je
-----------------------	------------------	--	---

		• Probeer door te studeren – investeren in toekomst • Boeken lezen • Proberen veel extra taallessen te volgen • 1 slechte persoon niet heel Nederland slecht (2) • Via gemeente z.s.m. in contact komen met SNV (is heel waardevol geweest voor haar)	wilt doen / leren • Doorzetten • Hulp aannemen van anderen • Bij gemeente mensen die geen BI hebben mogen bij ROC taallessen volgen • Proberen alle mogelijkheden / kansen die op je pad komen aan te grijpen • Beginnen met taal leren en dit serieus nemen • Als iemand bv. bij gemeente nee zegt, verder vragen bij bv. ROC daar zeggen ze misschien wel ja • Taal is de sleutel (2) • Werk vinden om voor jezelf te kunnen zorgen • Doorzetten • Je moet voor jezelf zorgen, niemand gaat dat voor jou doen • Ervaring opbouwen door vrijwilligerswerk te doen • Achter brieven van bv. gemeente aangaan, niet wachten, actie ondernemen • Dingen minimaal drie keer vragen om gedaan te krijgen wat je wilt • Motivatie is belangrijk (2) • Studeren en niet makkelijk geld pakken, denken aan de toekomst • Sociaal zijn, in contact komen met mensen • Praten met mensen om taal te leren • Veel lezen naast taallessen
	Voor SNV	• Nederlanders meer kennis geven over andere culturen (in de vorm van een voorlichtingsbijeenkomst met muziek en eten uit eigen land) • Nieuwkomers nog meer motiveren om door te zetten (steun in de rug geven) • Rest informeren over	• Nieuwkomers vrijwilligerswerk laten doen als ze nog geen werk kunnen vinden (voorlichting over geven wat mogelijkheden zijn) • Contacten leggen met vrijwilligerspunt etc. met de nieuwkomers • Contacten leggen

		uitvallende deelnemers • Contacten leggen tussen allochtonen en autochtonen • Voorlichtingsbijeenkomst voor nieuwkomers (per half jaar) – weg vinden en tips • Contact leggen tussen nieuwkomer en oudere nieuwkomer (ervaringen delen en helpen in eigen taal) • Diverse projecten samenvoegen (meer geheel van maken – privé en werk/stage beide behandelen) • Mentaliteit bedrijven proberen te veranderen over stages • Voorlichting over waar werkgelegenheid is en welke studies mogelijk zijn. • Na stage nog extra begeleiding richting werk	tussen mensen met zelfde taal aan elkaar koppelen (nieuwkomers en oude nieuwkomers) • Contacten leggen tussen nieuwkomers om ervaringen te delen • Meer Stagecarrousel projecten • Stagecafé blijven organiseren, goed voor oefening en drempel overstappen • Na Stagecarrousel ondersteuning bij solliciteren • In contact brengen met andere mensen
	Voor maatschappij algemeen en andere instanties	• Meer communicatie tussen Nederlanders en buitenlanders • Subsidie studie nieuwkomers is gestopt, is erg moeilijk zelf dit geld op te brengen • Oude (eenzame) mensen (meer tijd) • Samen naar een café gaan • Als mensen nieuw zijn ze aanspreken en helpen zover je kunt (bv weg wijzen) • Nieuwkomers hebben iemand nodig die ze de weg wijst (per taal misschien) • Meer kansen bieden op stagegebied – meekijken kan al leerzaam zijn • Bedrijven staan niet open voor stageplaatsen • Niet alleen re-integratie hulp maar ook bij bedrijven met wethouder etc. • Inzet microcredit in Nederland • ROC en gemeente meer navragen na trajecten hoe het gaat met deelnemers • Mensen moeten achtergrond van buitenlanders leren kennen – komen niet alleen banen inpikken	• Bij AZC onderwijs voor kinderen verbeteren • Kwaliteit leven in AZC niets • Bij COA personeel was niet aardig tegen cliënten • Subsidie studie nieuwkomers is gestopt, is erg moeilijk zelf dit geld op te brengen • VVN waren wel aardig en behulpzaam • Beter om nieuwkomers aan t werk te zetten i.p.v. uitkering geven • Stichting 'Enter' heeft slecht geïnformeerd • Nieuwkomers sneller informeren over subsidie mogelijkheden

	Eigen initiatief	• Bijeenkomst voor kleine groep mensen • Met oude mensen naar museum • Mensen met zelfde taal elkaar helpen • Les geven aan kinderen in eigen taal	• Wil graag mensen helpen • Graag eigen ervaring delen met anderen • Denk dat andere (oude) nieuwkomers ook willen helpen
--	------------------	---	---

Overige informatie		
Financieel	Man krijgt korting op belasting i.v.m. geen baan cliënt	
Vragen interview	Goed voor mij Herinneren - Niet vergeten Goed om terug te kijken Alles komt goed Oefenen goed Nederlands praten Leuk dat er interesse is voor buitenlanders Leuk misschien kan het andere mensen helpen en verbetering bieden in hun leven	Goed idee om situatie te verbeteren voor nieuwkomers
Communicatie met interviewer	Niet zo moeilijk voor mij praten met jou Niet eerste keer praten met elkaar - andere mensen verstaan me slechter	Altijd plezier om met jou te praten

Bijlage 5

Taxonomie axiaal codering

Thema	Subthema	Hoogopgeleiden	Laagopgeleiden
Integratie	Eerste ervaringen	- Taal (7) - Sociale contacten (4) - Geen auto - Veel betalen - Goede ervaring - Leuk met veel verschillende mensen	- Taal (5) - Na scheiding alles alleen (3) - Veel betalen - Cultuur verschil moeilijk
	Wonen in Nederland	- Geen klachten - Goede ervaring - Leuk en fijn land	- Meedoen met feestdagen die passen bij je - Goedendag zeggen
	Kansen in Nederland	- Hier minder kansen, kosten tijd en geld en eerst vaak lagere positie(6) - Eigen land met diploma meer kansen - Moeite met stage / werk vinden - Motivatatie houden (3) - Onbegrip - Hoop houden - Gekozen voor Eindhoven i.v.m. werkgelegenheid	- Meer kansen kinderen (hier geboren) - Hier meer kansen - Wil kans om opleiding te volgen - Wil hulp met werk zoeken

Culturen	Culturele verschillen / overeenkomsten met Nederland	Verschillen - Cultuur verschillen klein met eigen land (2) - Andere manier van sparen - Zelfde normen en waarden als hier (eerlijk zijn etc.)2) Voordelen - AOW, verzekeringen, ziektekosten, infrastructuur - Hulp voor nieuwkomers en vluchtelingen - Vrijheid (2) Nadelen - Afspraken maken	Verschillen - Nederlanders zijn direct Voordelen - Sparen (2) - Goed georganiseerd (2) - Meer discipline - Hier kinderbijslag, verzekeringen, uitkering, alimentatie Nadelen - In eigen land minder belasting - Kinderen niet samenwonen maar eerst trouwen
-----------------	--	---	--

		• Presteren en stressvol hier, eigen land minder druk (5) • Hier minder samen zijn • Eigen land steun van overheid studie kinderen • Veel verspilling (bv in supermarkten)	• Afspraken maken • Presteren en stressvol hier, eigen land minder druk (1)
	Omgang met Nederlanders	• Geen Nederlandse vrienden, wel interesse om er meer te leren kennen (2) Voordelen • Leren van Nederlanders (taal en cultuur) (4) • In de kerkgemeenschap, met geloof maak je makkelijker een band • Behulpzaam, aardig Nadelen • Taalverschil • Niet meteen een band maken • Bij wijkfeesten komen alleen vrijwilligers geen nieuwe gezichten • Relatie zelfde geslacht raar voor nieuwkomer • Begin durfde niet maar nu is heel leuk	• Geen Nederlandse vrienden, wel interesse om er meer te leren kennen • Goede Nederlandse vriendin • Goed contact met Nederlanders Voordelen • Prima • Goed contact burens • Leren van Nederlanders (taal en cultuur) (2) Nadelen • Durf niet op af te stappen vanwege taal
	Botsen gebruiken / rituelen / symbolen met samenleving	• Geen probleem • Bidden kan op werkplek • Hoofddoek geen probleem • Geen probleem, bid samen met gemeenschap	• Feestdagen vallen niet binnen vakantie
	Multiculturele samenleving	Voordelen • Leuk (4) • Nieuw(sgierig) (2) • Globalisatie is leuk • Verschillende tradities • Goed voor tolerantie, flexibiliteit • Verschillende nationaliteiten (3) Nadelen • Voelt zich soms niet veilig in multiculturele buurt (idee van	Voordelen • Respect voor elkaar • Eindhoven open stad • Leuk dat verschillende culturen samenleven (3) • Leuk maar weinig contact met andere culturen • Hier beter Nederlands leren doordat ook veel Nederlanders zijn Nadelen

		• criminelen in park) • Sommige mensen zijn door opvoeding / educatie anders op sociaal gebied • Routine niet veel contact met anderen	• Voordringende mensen op markt • Mensen praten achter je rug (alle culturen doen dat) • Heeft in Den Haag gewoond, daar veel meer verschillende culturen aanwezig
	Beeld van Nederlanders	• Positief (2) • Altijd lachen • Vriendelijk (2) • Begrijpen me • Geduldig, sterk, direct • openminded, neemt initiatief, actief, ambitieus, georganiseerd, grappig. • Verwacht 120% op professioneel gebied • Afspraken maken (4) • Fietsen is leuk, typisch Nederlands • Sorry zeggen als op voet gestaan wordt • Leuke feestdagen • Afwachtend (relatie) (5)	• Vriendelijk (2) • Sommige vinden buitenlanders niet leuk • Behulpzaam • Lief voor allochtonen mensen • Direct, Ja, is Ja en Nee is Nee bij Nederlanders • Druk met werk etc.
	Beeld Nederlanders over cliënt (gekregen feedback)	• Spontaan • Goed contact • Loyaal • Goed gewerkt • Positief	• Gastvrij • Vrijgevig • Werkt goed • Gemotiveerd

Sociaal netwerk	Familie	• Geen familie in Nederland (2) • Familie van partner (2)	• Geen familie in Nederland (5) • Familie van partner
	Vrienden	• Vrienden eigen nationaliteit (3) • Vrienden andere nationaliteiten (3) • Omgang met groep mensen eigen land Gekregen en gegeven • Meer tolerantie	• Een paar goede vrienden (verschillende nationaliteiten) (4) • Geen vrienden, wil wel graag een goede vriendin • Contact met vrienden en familie van partner • Geen behoefte aan meer vrienden Gekregen en gegeven • Steun, praten, begrip, gezelligheid, hond uitlaten, materiële hulp,

			oppassen kinderen en vervoer (5)
	Gemeenschappen / Organisaties	• Kerkgemeenschap Internationale kerk • Gekregen en gegeven • Ervaringen delen met elkaar, materiële hulp, mentale ondersteuning	• Overblijven op school kinderen – steun van andere overblijfmoeder
		• Indonesische gemeenschap samen dingen ondernemen en organiseren	• Indonesische groep Vrienden samen dagjes weg door heel Nederland
		• Organisatie voor Zuid-Amerikanen • Ervaringen uitwisselen	
	School kinderen	• Formeel contact andere moeders	• Contact met groep moeders van buitenlandse afkomst
	Ondersteuning	• Stagecarrousel en taallessen zijn gratis • Veel alleen gedaan • Ondersteuning financieel voor studie en ontwikkeling, vinden weg naar bv. belastingkantoor • Durfde niet om ondersteuning te vragen, wel gekregen (kerkgemeenschap)	• Geen ondersteuning gemist • SNV heeft veel geholpen • Partner ondersteunt (2) • Mis soms een partner als bv. kind ziek is en heeft afspraak

Identiteit	Aanpassen of eigen normen en waarden vast houden	• Niet aanpassen • Aanpassen (2) • Aanpassen en behouden, goede dingen van beide culturen (4) • Andere gewoontes	• Aanpassen (3) • Aanpassen en behouden, goede dingen van beide culturen (4) • Vind sommige gewoontes niet goed, zoals samenwonen voor het huwelijk
	Persoonlijkheid / ontwikkeling	Persoonlijkheid • Roze bril, doorzetter • Anderen niet veranderen, jezelf wel	Persoonlijkheid • Aanpassingsvermogen • Gastvrij • Bescheiden en

		• Zelf aardig andere mensen ook aardig • Bang dat communicatie fout zal gaan bij officiële dingen • Weet wat ik wil en hoe ik iets kan doen • Boos, bang en verdrietig over eerste twee jaar (dacht dat dit realiteit was) • Dacht dat er iets mis met haar was wist alleen niet wat. Terugkijkend begrijpt ze het wel • Bijdragen aan maatschappij Voordelen nu • Sterker, actiever, flexibeler, gemotiveerd. • Rustiger en vrijer, niet meer zenuwachtig • Meer initiatief nemen. • Geleerd om te gaan met verschillende mensen • Meer bewust van eigen cultuur • Tolerant • Sociaal • Weet wie ik ben • Cultuur is anders maar hart hetzelfde Wil om te ontwikkelen • Ontwikkelen belangrijk (4) • Vervelend niets doen • Nederlandse mentaliteit en cultuur leren kennen (2) • Nederlandse wet leren • Taal willen verbeteren (3) • Minder eigen taal spreken is belangrijk • Zichzelf nuttig maken in samenleving • Stabiele basis voor kinderen • Baan vinden (2) • Nieuwe mensen leren kennen	terughoudend / verlegen • Bezig blijven, actief • Leuk om te praten met andere mensen (kan goed luisteren) • Gaat bij voorkeur met vriendelijke mensen om Voordelen nu • Sterker, open (3), zelfkennis (2), zelfstandigheid (7), ondernemend (3), gemotiveerd (2), meer durf (2). • Vroeger veel steun familie nu alles alleen (6) belangrijk eigen verantwoordelijkheid - geeft goed gevoel • Andere persoon geworden, gegroeid en ontwikkeld • Een doel hebben • Veel geleerd van moeilijke situatie • Ontwikkelen belangrijk (2) • Werken aan toekomst belangrijk (3) • Gevoel van eigenwaarde • Nieuwe rol in gezin (2) • Trots op zichzelf (2) • Graag mensen helpen Wil om te ontwikkelen • Elke keer meer leren, door vallen en opstaan • Regels leren van Nederland • Wil zich ontwikkelen (5) • Nieuwe mensen leren kennen (3) • Nadelen • Onzekerheid (tijdens asielaanvraag) bang terug te moeten • Door onzekerheid moeilijk om Nederlands te gaan leren (wordt in niet veel landen gebruikt) • Vaak heimwee • Moeite met mensenkennis
--	--	--	--

		• Meer kranten lezen • Studie is belangrijk • Contacten leggen is belangrijk Nadelen • Nu mens met angst en verlegen • Moeilijk eigen grenzen aan te geven in Nederland • In eigen land onafhankelijk hier niet	• Spijt inzet bij taallessen (had meer haar best willen doen achteraf)
	Ontwikkeling kinderen	• Voor kind keuze maken wel of niet dubbel school (Nederlandse school en thuisles) • Dochter denkt dat Nederlanders haar niet begrijpen vanwege huidskleur (internationale school kinderen wel) • Zelfde school ervaring als Nederlandse kinderen (inclusief paardrijden, schaatsen etc.) • Bezorgd over toekomst kinderen in Nederland	• In AZC leren kinderen niets daarom dochter naar Nederlandse school • Goed voor kinderen omgang mensen eigen cultuur • Kinderen goed opvoeden • Goed als kind meerdere talen en culturen leert kennen • Kinderen studeren voor goede toekomst • Goed in de maatschappij staan • bezig opbouwen toekomst van kind

Basis informatie	Leeftijd	• 26 t/m 45 jaar	• 26 t/m 43 jaar
	Hoogst genoten opleiding	• HBO (2) • Universiteit (3)	• Middelbare school (5)
	Samenstelling gezin	• Getrouwd, geen kinderen (2) • Getrouwd, 2 kinderen (dochter 13, zoon 9) • Getrouwd. 2 kinderen (zoon 11, dochter 7 bijna 8) • Samenwonend met partner (twee dochters in eigen land)	• Alleenstaand, 1 kind (dochter) • Alleenstaand, 1 kind (zoon 3) • Alleenstaand, 2 kinderen (zoon 7, dochter 2) • Getrouwd, 2 kinderen (zoon 14, zoon 11) • Samenwonend met partner, geen kinderen
	Land van herkomst	• India • Indonesië – Bali • Iran • Peru - Ica • Rusland – Siberië	• Indonesië • Iran (2) • Marokko • Nigeria
	Duur verblijf Nederland	• 1.5 t/m 12 jaar	• 2 jaar t/m 15 jaar
	Reden	• Partner kreeg werk in	• Getrouwd met

	immigratie	- Nederland (2) - Getrouwd met Nederlander (2) - Samenwonen met Nederlandse partner	- Nederlandse (ex) man (2) - Getrouwd met Egyptische (ex) man - Getrouwd met Iraniër die in Nederland woonde - Samenwonen met Nederlandse partner
--	------------	---	--

Deelname projecten	Bij SNV	- Stagecarrousel (5) - Taallessen bij SNV (2) - Taallessen bij SIE Studiecentrum Instituut Eindhoven	- Stagecarrousel (5) - Taallessen bij SNV, ROC, buurtcentrum, Stercollege en basisschool van kinderen
	Ervaring Stagecarrousel	Ervaringen - Moeilijk om bedrijven zover te krijgen stage te bieden - Gehoord van SNV via vriendin Pluspunten - Goed om ervaringen te delen met elkaar (2) - Goed voor toekomst (4) - Durf gekregen - Goed, veel geholpen (3) - Goed voor ontwikkeling - Horizon verbreed - Veel geleerd (sollicitatiebrief etc. met bedrijven in contact komen) (3) - Geeft een doel, maakt leven compleet (2) Verbeterpunten - Ook op privégebied aandacht besteden	Ervaringen - Gehoord van SNV via gemeente Pluspunten - Ondersteuning bij solliciteren na Stagecarrousel - Goed om ervaringen te delen met elkaar (2) - Heel goed en fijn - Goede organisatie, helpen zodat buitenlanders actief kunnen zijn - Stagecafé hele goede oefening (2) - Iedere keer weer iets bijgeleerd - Veel geleerd (sollicitatiebrief etc. met bedrijven in contact komen) (2) - Goed idee. Stage goed voor je sociale contacten ook Verbeterpunten - Kan beter – meer doen minder praten - Ondersteuning bieden in vinden van bv. opleiding en vinden stageplaats - Vergelijking met Trabajo – meer ondersteuning vooral financieel (rijbewijs halen) (via

			gemeente) Invloed van SNV gebruiken om achter deelnemers te gaan staan (steun in rug geven)
--	--	--	---

Tips en ideeën	Voor nieuwkomers	• Beginnen met de taal te leren (basis van integratie) • Eigen ervaring vergeten • Zonder vooroordelen kijken naar de mensen • Probeer door te studeren – investeren in toekomst • Boeken lezen • Proberen veel extra taallessen te volgen • 1 slechte persoon niet heel Nederland slecht (2) • Via gemeente z.s.m. in contact komen met SNV (is heel waardevol)	• Taal leren, beter voor werk, voor toekomst (5) • Proberen goede studie of werk te vinden (4) • Overal vertellen wat je wilt doen / leren • Doorzetten (5) • Alle kansen aangrijpen (2) • Bij gemeente mensen die geen B1 hebben mogen bij ROC taallessen volgen • Je moet voor jezelf zorgen, niemand gaat dat voor jou doen • Ervaring opbouwen door vrijwilligerswerk te doen • Motivatie is belangrijk (2) • Sociaal zijn, in contact komen met mensen • Praten met mensen en veel lezen
	Voor SNV	• Nederlanders meer kennis geven over andere culturen (in de vorm van een voorlichtingsbijeenkomst met muziek en eten uit eigen land) • Nieuwkomers nog meer motiveren om door te zetten (steun in de rug geven) • Rest informeren over uitvallende deelnemers • Contacten leggen tussen allochtonen en autochtonen • Voorlichtingsbijeenkomst voor nieuwkomers (per half jaar) – weg vinden en tips • Contact leggen tussen nieuwkomer en oudere nieuwkomer (ervaringen delen en helpen in eigen taal) • Diverse projecten samenvoegen (meer geheel van maken – privé en werk/stage beide)	• Nieuwkomers vrijwilligerswerk laten doen als ze nog geen werk kunnen vinden (voorlichting over geven wat mogelijkheden zijn) contacten leggen met vrijwilligerspunt bv • Contacten leggen tussen mensen met zelfde taal aan elkaar koppelen (nieuwkomers en oude nieuwkomers) • Contacten leggen tussen nieuwkomers om ervaringen te delen • Meer Stagecarrousel projecten • Stagecafé blijven organiseren, goed voor oefening en drempel overstappen • Na Stagecarrousel ondersteuning bij solliciteren bieden

		- behandelen) • Mentaliteit bedrijven proberen te veranderen over stages • Voorlichting over waar werkgelegenheid is en welke studies mogelijk zijn. • Na stage nog extra begeleiding richting werk	• In contact brengen met andere nieuwkomers
	Voor maatschappij algemeen en andere instanties	• Meer communicatie tussen Nederlanders en nieuwkomers • Subsidie studie nieuwkomers gestopt, erg moeilijk zelf dit geld op te brengen • Oude (eenzame) mensen • Samen naar een café gaan • Als mensen nieuw zijn ze aanspreken en helpen zover je kunt (bv weg wijzen) • Nieuwkomers hebben iemand nodig die ze de weg wijst (per taal misschien) • Meer kansen bieden op stagegebied – meekijken kan al leerzaam zijn • Bedrijven staan niet open voor stageplaatsen • Niet alleen re-integratie hulp maar ook bij bedrijven met wethouder etc. • Inzet microcredit in Nederland • ROC en gemeente meer navragen na trajecten hoe het gaat met deelnemers • Mensen moeten achtergrond van buitenlanders leren kennen – komen niet alleen banen inpikken	• Bij AZC onderwijs voor kinderen verbeteren • Kwaliteit leven in AZC niets • Bij COA personeel was niet aardig tegen cliënten • Subsidie studie nieuwkomers is gestopt, is erg moeilijk zelf dit geld op te brengen • VVN waren wel aardig en behulpzaam • Beter om nieuwkomers aan t werk te zetten i.p.v. uitkering geven • Stichting 'Enter' heeft slecht geïnformeerd • Nieuwkomers sneller informeren over subsidie mogelijkheden
	Eigen initiatief	• Bijeenkomst voor kleine groep mensen • Met oude mensen naar museum • Mensen met zelfde taal elkaar helpen • Les geven aan kinderen in eigen taal	• Wil graag mensen helpen • Graag eigen ervaring delen met anderen • Denk dat andere (oude) nieuwkomers ook willen helpen

Hierbij verklaar ik stellig

1. Dat ik dit (onderzoek)rapport zelf geschreven heb, zonder hulp van derden;
2. Dat ik in mijn verslag alle directe, letterlijke citaten uit de literatuur en alle indirecte citaten en ideeën van andere auteurs aangegeven en vermeld heb.

Ik ben mij er volledig van bewust dat schending van deze verklaring negatieve consequenties voor mij kan hebben (zoals het afnemen van studiepunten).

In geval fraude kan worden aangetoond, ben ik aansprakelijk voor de kosten van het onderzoek.

Plaats, datum 25 mei 2012

Naam: Guusje Francisca Maria van den Broek

Studentnummer: 2128213

Handtekening: